

Európai Jogi Közlemények

IUSTITIA EST REGNORUM FUNDAMENTUM

2021.

2. szám

Európai Jogi Közlemények

Az Európai Jogi Központ szakmai tudományos folyóirata

II. évfolyam / 2. szám

2021. augusztus

Impressum

Az Európai Jogi Közlemények
az Európai Jogi Központ tudományos szakmai és lektorált online folyóirata

Főszerkesztő:

DR. FRIGYER LÁSZLÓ

az Európai Jogi Központ jogi igazgatója

Kiadásért felelős:

EURÓPAI JOGI KÖZPONT

1011 Budapest Bem rkp. 15 mfsz. 2/a

A szerkesztőbizottság elnöke:

DR. NYITRAI ENDRE PhD

adjunktus (Nemzeti Közszerzési Egyetem)

A szerkesztőbizottság tagja:

DR. ÚJVÁRI ZSOLT

DR. FRIGYERNÉ LINK ERIKA

ESZTER KERESZTÉNY Reykjavik (IS)

PIROSCA ACOSTA New York (USA)

DR. MÁTYÁS SZABOLCS

DR. AMBRUSZ JÓZSEF

DR. TAKÁCS DÁNIEL

DR. TIRTS TIBOR

TÓTH PÉTER

A szerkesztőség email címe:

europai.jogi.kozpont@gmail.com

II. évfolyam, 2021/2. szám

Megjelenik évente négy alkalommal.

ISSN 2732 - 2858 (Online)

Informatikai szakmai támogatás: Neting Kft

SZERZŐINK

DR. FRIGYER LÁSZLÓ r. őrnagy

Európai Jogi Központ jogi igazgató
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar
Nyomozáselméleti Tanszék tanársegéd
Szent György Szakkollégium igazgató
NKE Ludovika SE Rendészeti Kutyás Szakosztály szakosztályvezető

DR. GYARAKI RÉKA r. őrnagy

Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar
Bűnüldözési, Gazdaságvédelmi és Kiberbűnözés Elleni Tanszék
egyetemi tanársegéd
Szent György Szakkollégium Kiber Szakmai Műhely műhelyvezető

BÓDI BARBARA LILLA r. tisztjelölt, IV/1.

Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar
Szent György Szakkollégium hallgatója

FARKAS DÁNIEL r. tisztjelölt, II/1.

Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar
Szent György Szakkollégium Programszervező Bizottság vezetője

PAPP ZSUZSA r. tisztjelölt, IV/1.

Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar
Szent György Szakkollégium hallgatója

DUDÁS FERENC r. tisztjelölt, I/1.

Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar
Szent György Szakkollégium Gazdasági és Pályázati Bizottság vezetője

SZEKÉR ANNA r. tisztjelölt, II/6.

Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar
Szent György Szakkollégium Hallgatói igazgatója

ADAMIK ZSOLT LEON r. tisztjelölt, II/1.

Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar
Szent György Szakkollégium Hallgatói igazgatói igazgatóhelyettes

CZEGLÉDI BENCE r. tisztjelölt, II/8.

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar
Szent György Szakkollégium hallgatója

DUHAJ ÁRON r. tisztjelölt, II/2.

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar
Szent György Szakkollégium hallgatója

FARKAS NOEL OLIVÉR r. tisztjelölt, II/6.

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar
Szent György Szakkollégium hallgatója

RADVÁNYI PETRA r. tisztjelölt, II/1.

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar hallgatója

STODULKA ANDRÁS RÓBERT r. tisztjelölt, I/1.

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar
Szent György Szakkollégium Személyügyi Bizottság vezetője

ÜRES – FARKAS FATIME r. tisztjelölt, III/6.

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar
Szent György Szakkollégium hallgatója

TARTALOM

DR. FRIGYER LÁSZLÓ:

Köszöntő.....8.o

DR. FRIGYER LÁSZLÓ:

A Szent György Szakkollégium.....9.o

BÓDA BARBARA LILLA – GYARAKI RÉKA:

Adok-veszek csoportokban elkövetett csalások.....19.o

DR. FRIGYER LÁSZLÓ:

A Szent György Szakkollégium által meghirdetett büntető-
eljárásjogi poszterverseny.....28.o

FARKAS DÁNIEL:

Bűnügyi csapda, mint leplezett eszköz.....31.o.

PAPP ZSUZSA:

A magánszféra és az előkészítő eljárás, mint a közérdek
"harca".....32.o.

DUDÁS FERENS – SZEKÉR ANNA:

Különleges bánásmód alkalmazása a büntetőeljárásban.....33.o.

ADAMIK ZSOLT LEON – CZEGLÉDI BENEC:

Személyi szabadságot – korlátozó kényszerintézkedések a
büntetőeljárás során.....34.o.

DUHAJ ÁRON:

Veszélyben van-e egy tanú hazánkban?.....35.o.

FARKAS NOEL OLIVÉR:

Bizonyítási eszközök.....36.o.

RADVÁNYI PETRA:

Bizonyítási cselekmények.....37.o.

STODULKA ANDRÁS RÓBERT:

A zaklatás büntető-eljárásjogi háttere.....38.o.

ÜRES-FARKAS FATIME:

A bizonyítás.....39.o.

DR. FRIGYER LÁSZLÓ:

Főszerkesztői   elköszönés   és   közlési
feltételek.....40.o.

KÖSZÖNTŐ

Tisztelt Olvasó!

Örömmel köszöntöm az Európai Jogi Központ vezetése nevében, és őszintén remélem, elnyerik a tetszését a 2021. évi II. évfolyamunk 2. számában közölt tanulmányaink.

A periodikánk ezen számában történő megjelentetési lehetőséggel többes célkitűzésünknek szeretnénk megfelelni. Egyrészt mi is öregbíteni szeretnénk az online folyóiratok színvonalas munkásságát. Másrészt szakmai publikációs lehetőséget kívánunk biztosítani a különböző területekről érkező kutatók, tudósok, írók, szakértők, és a szárnyaikat bontogató hallgatók részére. Ezzel is segítve, hogy újabb lehetőségük mutatkozzon – a megalapozottan igényes, jogi, szakmai és tudományos – közleményeik megjelentetésre. Harmadrészt – a kötet kiemelt témajaként – a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Szent György Szakkollégiumát, annak szakmai műhelyeit és tevékenységét, valamint egy-egy kiváló hallgatójának szerzeményét szeretnénk bemutatni.

Ezzel is teret engedve a hallgatók munkásságának. Továbbá eleget téve az Európai Jogi Központ vezetése által az NKE RTK Szent György Szakkollégium irányába és annak támogatására vállalt kötelezettségeinknek. Miszerint hagyományteremtő jelleggel minden évben – a lehetőségeink tükrében – legalább egy számot a szakkollégiumnak és a hallgatóinak szentelünk

Reményeink szerint a folyóiratunkban ismét sikerül színvonalas közleményeket megjelentetni, amelyek további elmélkedésre sarkallják a Tisztelt Olvasót, amelynek okán reflektálást is szeretettel várunk egy-egy tanulmány vonatkozásában.

Üdvözlettel:

Dr. FRIGYER LÁSZLÓ
az Európai Jogi Központ jogi igazgatója

dr. Frigyer László¹
A Szent György Szakkollégium

A Nemzeti Közszerológálati Egyetem (*a továbbiakban: Egyetem*) Rendészettudományi Kar Szent György Szakkollégiuma (*a továbbiakban: Szakkollégium*) az Egyetem részeként funkcionáló – és a Rendészettudományi Kar hatályos Ügyrendjében² (*a továbbiakban: Ügyrend*) meghatározott normatíváknak alapján működő – önálló jogi személyiséggel nem rendelkező – nagy múltra visszatekintő – autonóm szervezet.

Az Ügyrend alapján a Szakkollégium:

- a karon az oktatási, kutatási tevékenységet közvetlenül támogató, a nappali munkarendben felsőfokú tanulmányokat folytató hallgatók részére szellemi és közösségi műhelyként működik;
- irányítása a vezetői struktúrában a tudományos dékánhelyettes feladata, aki – a tehetséggondozás kari rendszerének működtetése keretében – a Szakkollégium tevékenységét segíti és felügyeli;
- az autonomitás keretében – a saját Szervezeti és Működési Szabályzatának vonatkozó rendelkezései alapján – meghatározza a saját feladatait és működésének rendjét.

Maga jogelőd intézmény a „Rendőrtiszti Főiskola Szent György Szakkollégiuma – Dr. Blaskó Béla r. vezérőrnagy úr kezdeményezése és dr. Anti Csaba r. őrnagy úr előkészítő munkája nyomán – 2008. december 1-én, ünnepélyes keretek között 11 fővel alakult meg. Az alapítók, illetve az alapításra vonatkozó előterjesztést jóváhagyó Szenátus – a felsőoktatási tehetséggondozás e jelentős hagyományokkal rendelkező formájának a Rendőrtiszti Főiskolán történő meghonosításával – egy olyan, közös értékrenden nyugvó együttes cselekvésen alapuló közösségi létforma kereteit kívánták megteremteni, amelyek között lehetőség nyílik a főiskolán folyó szakmai képzés és tudományos tevékenység további bővítésére is.

---

¹ Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar Szent György Szakkollégium igazgató, jogi igazgató

² Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar Ügyrend

A Szakkollégium tagjai pedig – az ennek keretében megszerzett (többlet) tudás és tapasztalat révén – a rendészet megbecsült és sikeres szakembereivé, vezetőivé, illetve a társadalom hasznos tagjaivá válhatnak.”³

Ezen történeti kitekintés után okán nyugodtan kijelenthetjük, hogy a szakkollégiumunk a rendészet-tudományok területén a legelső szakkollégiumi formában működő elitképző műhely⁴.

A Szakkollégiumunk névadója – Szent György⁵ – aki egyben a rendőrség védőszentje is. A szervezetnél eme jeles napot 1992. óta ünnepeljük hivatalosan.

A Szakkollégiumunk alapvető célja, hogy – a Rendészettudományi Kar égisze alatt – megteremtse azokat a feltételeket, amelyekkel – a karon folyó képzések mintegy kiegészítéseként – kielégíthető a speciális ismeretekre vágyó hallgatók/tisztjelöltek tudásszomja.

A Szakkollégium szervezetét is a saját Szervezeti és Működési Szabályzata határozza meg. Ez a szervezet alapvetően a taggyűlésből, a vezetőségből és a kutatóműhelyekből tevődik össze.

A Szakkollégium tágabb körben vett Vezetőségének tagjai az Elnök, az Igazgató, a Jogi Igazgató, az igazgatóhelyettes(ek), a szakmai műhelyt irányító oktató(k), a Hallgatói igazgató, a Hallgatói igazgató-helyettesek(ek), a szakkollégiumi bizottságok (Programszervező Bizottság; Gazdasági és Pályázati Bizottság; Kommunikációs Bizottság; Személyügyi Bizottság) hallgatói vezetői.

³ Dr. Budaházi Árpád (szerk.): JUBILEUMI ÉVKÖNYV 40 éves a Rendőrtiszt Főiskola 1971 – 2011, Bp. 2011. ISBN: 978 963 9543 52-2; 102. oldal

⁴ <https://rtk.uni-nke.hu/kutatas-es-tudomanyos-elet/szent-gyorgy-szakkollegium/szent-gyorgy-szakkollegium-bemutatas>

⁵ Ünnepeét Rómában 683 óta ülik meg.

Noha a sárkányviadal motívuma csak a későbbi évszázadokban épült a György-legendába, kifejezi a keresztény meggyőződést, hogy a hit megszünteti a démonok uralmát, és a gonoszt minden alakjában legyőzi. Ilyen szemlélettel olvassunk el egy Szent Györgyről szóló részletet a Legenda aureából:

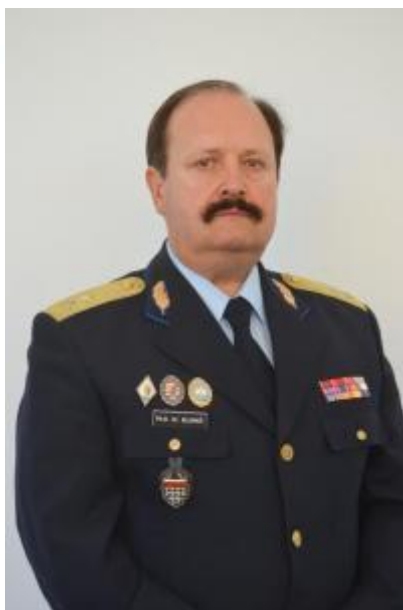
„Silena városa közelében volt egy tó, s abban lakott egy mérges sárkány. Már többször megfutamította a népet, amikor fegyveresen ellene vonult. Így hát a polgárok naponta két juhot adtak neki. Amikor a juhok megfogyatkoztak, megegyeztek, hogy naponta egy embert áldoznak a szörnynek. Sorsot vetettek, mely alól senki sem vonhatta ki magát. Amikor már a városnak szinte minden ifja és leánya áldozatul esett, történt, hogy a sors a király leányára esett. A király jajveszékelt és megkísérelte, hogy leányát megóvja a nyomorúságos haláltól. A nép pedig rettegett, hogy mindnyájukat megöli a sárkány.

Könnyezve ment a leány a tóhoz. És akkor Szent György arra jött lóháton. Megkérdezte, mi baja van. A lány így válaszolt: Jó ifjú, szállj gyorsan lovadra, és sietve fuss el innen! -- és elbeszélte neki mindent. Ő pedig ezt mondta: Ne félj, segíteni fogok rajtad Krisztus nevében. Még beszéltek, amikor a sárkány kiemelte fejét a tóból. A leány reszketett a félelemtől, György azonban lovára pattant, keresztet vetett magára, és szembeolvagolt a sárkánnyal, amely rárontott. György nagy erővel megforgatta lándzsáját, Istennek ajánlotta magát, és olyan súlyos csapást mért a sárkányra, hogy az a földre zuhant. Akkor megparancsolta a leánynak, hogy a sárkány övét kösse a nyakára és vezesse be a városba. Az megtette és a sárkány úgy ment utána, mint egy szelíd kutya. A városban a nép rettenetesen megijedt, de György így szólt hozzájuk: Ne rettegetek, mert az Úristen küldött hozzátok, hogy megszabadítsalak benneteket ettől a sárkánytól. Ezért higgyetek Krisztusban, és keresztelkedjétek meg, akkor megölöm ezt a sárkányt. Így hát a király és a nép megkeresztelkedett, György pedig kihúzta kardját, és megölte a sárkányt. Ugyanazon a helyen szép templomot építettek, és az oltárnál élő forrás fakadt, amely meggyógyított minden beteget, aki csak ivott belőle.”

Forrás: <https://archiv.katolikus.hu/szentek/0424.html>

A Szakkollégium szakmai és tudományos irányítását a Rendészettudományi Kar tudományos dékánhelyettese látja el.

A Szakkollégium elnöke – Dr. Blaskó Béla ny. r. vezérőrnagy⁶ – aki a hallgatók által

felkért tiszteletbeli tisztségviselő,⁷ akinek a vezetői nyitottsága és gondolkodása nélkül a Szakkollégium létre sem jött volna.

A szakkollégium hivatalos oktatói vezetője: dr. Frigyer László r. őrnagy

a Szakkollégium igazgatója, jogi igazgatója

Jogi igazgatói megbízását 2018. április 11. napja óta, igazgatói megbízását pedig 2021. február 17. napja óta látja el.

⁶ <https://rtk.uni-nke.hu/kutatas-es-tudomanyos-elet/szent-gyorgy-szakkollegium/szent-gyorgy-szakkollegium-bemutatas>

⁷ <https://rtk.uni-nke.hu/kutatas-es-tudomanyos-elet/szent-gyorgy-szakkollegium/szent-gyorgy-szakkollegium-bemutatas>

⁸ <https://rtk.uni-nke.hu/kutatas-es-tudomanyos-elet/szent-gyorgy-szakkollegium/szent-gyorgy-szakkollegium-bemutatas>

A Szakkollégium igazgatóhelyettesi feladatait

Dr. Mátyás Szabolcs r. őrnagy egyetemi docens látja el.

A Szakkollégium a hallgatók motiválása és tudásszomjuk kielégítése céljából szakmai műhelyeket hozott létre ahol – az alábbi neves oktatók irányításával – folytatja a tevékenységét.

Szakmai műhelyek:

Határrendészeti Szakmai Műhely

Kiber Szakmai Műhely

Büntető-eljárásjogi Szakmai Műhely

Büntetés-végrehajtási Szakmai Műhely

Kriminalisztikai Szakmai Műhely

Senior Szakmai Műhely

A Határrendészeti Szakmai Műhely vezetője Vedó Attila r. őrnagy

⁹ <https://rtk.uni-nke.hu/kutatas-es-tudomanyos-elet/szent-gyorgy-szakkollegium/szent-gyorgy-szakkollegium-bemutatasa>

¹⁰ <https://rtk.uni-nke.hu/kutatas-es-tudomanyos-elet/szent-gyorgy-szakkollegium/szent-gyorgy-szakkollegium->

A Kiber Szakmai Műhely vezetője Dr. Gyaraki Réka r. őrnagy

12

A Büntető-eljárásjogi Szakmai Műhely vezetője Prof. Dr. Fantoly Zsanett egyetemi tanár a Büntető-eljárásjogi Tanszék tanszékvezetője

13

[bemutatasa](#)

¹¹ <https://rtk.uni-nke.hu/kutatas-es-tudomanyos-elet/szent-gyorgy-szakkollegium/szent-gyorgy-szakkollegium-bemutatasa>

¹² <https://rtk.uni-nke.hu/kutatas-es-tudomanyos-elet/szent-gyorgy-szakkollegium/szent-gyorgy-szakkollegium-bemutatasa>

¹³ <https://rtk.uni-nke.hu/kutatas-es-tudomanyos-elet/szent-gyorgy-szakkollegium/szent-gyorgy-szakkollegium-bemutatasa>

Büntetés-végrehajtási Szakmai Műhely vezetője Bönde Zsolt bv. alezredes

14

Kriminalisztikai Szakmai Műhely vezetője Dr. Mátyás Szabolcs r. őrnagy egyetemi docens

15

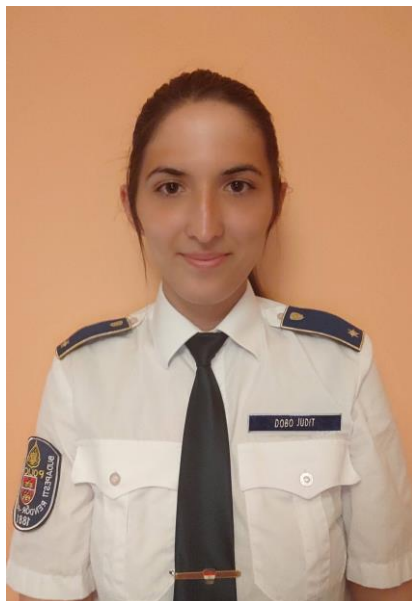
¹⁴ <https://rtk.uni-nke.hu/kutatas-es-tudomanyos-elet/szent-gyorgy-szakkollegium/szent-gyorgy-szakkollegium-bemutatasa>

¹⁵ <https://rtk.uni-nke.hu/kutatas-es-tudomanyos-elet/szent-gyorgy-szakkollegium/szent-gyorgy-szakkollegium-bemutatasa>

A Senior Szakmai Műhely¹⁶ vezetője Dobó Judit r. hadnagy

a Szakkollégium (ex)hallgatói igazgatója

A Szakkollégium hallgatói igazgatója Szekér Anna r. tisztjelölt

17

A Szent György Szakkollégium tagjai a Rendészettudományi Kar hallgatói köréből kerülnek kiválasztásra önkéntes jelentkezést és igen komoly felvételi eljárást követően, amelyet főként maguk a hallgatók koordinálnak és alakítanak. Sőt büszkén ki is jelenhetjük, hogy a felvétel során a „lécet” a Szakkollégium hallgatói tagjai teszik egyre magasabbra.

A hallgatók a Szakkollégiumban – a kollégiumi együttműködés során – igazán jó közösséget alkotnak, és konkrétan csapattá kovácsolódnak. Tényleges tevékenységüket a Szakmai Műhelyek keretében fejtik ki.

¹⁶ <https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2021/07/01/senior-szakmai-muhely-a-szent-gyorgy-szakkollegiumban>

¹⁷ <https://rtk.uni-nke.hu/kutatas-es-tudomanyos-elet/szent-gyorgy-szakkollegium/szent-gyorgy-szakkollegium-bemutatasa>

A felvett hallgatók zöme a bűnügyi tudományok iránt mutat magasabb érdeklődést. Ezen igényeik kielégítése érdekében a Szakkollégium a rendezvényeit és programjait is jobbára erre a területre összpontosítja. Példának okáért 2021. év első felében az alábbi saját szervezésű és lebonyolítású eseményünkről került tájékoztatás is közzétételre az NKE RTK honlapján:

„Agresszió-pszichológia. Az erőszak ezer arca és annak lelki oldala” című konferencia
[NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM \(uni-nke.hu\)](http://uni-nke.hu)

„Büntető-eljárásjogi poszterverseny” címmel poszterversenyt hirdettünk¹⁸
[NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM \(uni-nke.hu\)](http://uni-nke.hu)

„Út az igazsághoz – büntetőeljárás törvény a gyakorlatban” című online konferencia
[NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM \(uni-nke.hu\)](http://uni-nke.hu)

Darkweb – Az internet „sötét” túlnyomó része című online szakmai workshop
[NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM \(uni-nke.hu\)](http://uni-nke.hu)

„Gazdasági bűncselekmények” című online szakmai workshop
[NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM \(uni-nke.hu\)](http://uni-nke.hu)

„A mesterséges intelligencia” című – online szakmai workshop
[NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM \(uni-nke.hu\)](http://uni-nke.hu)

Online záróvizsga felkészítő workshop
[NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM \(uni-nke.hu\)](http://uni-nke.hu)

Mindezek felett – szintén ezen időszakban – a Szakkollégium tevőlegesen részt vett a Magyar Rendészettudományi Társaság Hallgatói Tagozata által szervezett online kerekasztal beszélgetésen is, amelyet

”A pandémia hatása a rendvédelmi szervek tevékenységére” címmel rendeztek meg:
[NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM \(uni-nke.hu\)](http://uni-nke.hu)

Továbbá egy új szervezeti elem létrehozásával teljesült „A szakkollégium régi vágya, hogy hosszabb távon fenntartsa kapcsolatait, végzett hallgatóival, hogy a továbbiakban is élő kapcsolatuk lehessen a hallgatótársaikkal, a szervezettel és az egyetemmel. Ezáltal a Szakkollégium – mint egy alma mater – kíván lenni a végett tagjai számára. E gondolat valósult meg a Senior Szakmai Műhely létrehozásával.

¹⁸ A poszterverseny során megszületett kiváló művek – a Szakkollégium és az Európai Jogi Központ közötti együttműködés keretében – ezen folyóiratban önálló szerzői műként is bemutatásra kerülnek

Célja, hogy a végzett hallgatók továbbra is kötődjenek a szakkollégiumhoz, a karhoz és az egyetemhez. Ezzel is motiválva őket tanulmányaik folytatására, további tanulási terveikben előtérbe helyezve karunk mesterképzéseit és Doktori Iskoláját.”¹⁹

Azt is nagyon komoly eredménynek tartjuk, hogy a kiváló hallgatóink immár külön nyári szakmai gyakorlaton is részt vehetnek a Nemzeti Nyomozó Iroda különböző speciális feladatokat ellátó főosztályain.

Összességében elmondhatjuk, hogy a Szent György Szakkollégium a rendészettudományok területén a legelső szakkollégiumi formában működő elitképző műhely, amely igyekszik – a hallgatói és a vezetői elvárások figyelembe vételével – olyan speciális tudással felvértezett hallgatókat nevelni/útjukra bocsátani, akik képesek a kor szellemének és elvárásainak megfelelő tiszti és vezetői utánpótlást nyújtani a rendvédelmi szervek részére. Ennek eredményeképpen egyre több helyen utánpótlás-műhelyként tekintenek a szakkollégiumunkra.

---

¹⁹ <https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2021/07/01/senior-szakmai-muhely-a-szent-gyorgy-szakkollegiumban>

Források:

Dr. Budaházi Árpád (szerk.): JUBILEUMI ÉVKÖNYV 40 éves a Rendőrtiszti Főiskola 1971 – 2011, Bp. 2011. ISBN: 978 963 9543 52-2; 102. oldal

Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészettudományi Kar Ügyrend

<https://archiv.katolikus.hu/szentek/0424.html>

<https://rtk.uni-nke.hu/oktatasi-egysegek/nyomozaselmeleti-tanszek/oktatoink>

<https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2021/07/01/senior-szakmai-muhely-a-szent-gyorgy-szakkollegiumban>

<https://rtk.uni-nke.hu/kutatas-es-tudomanyos-elet/szent-gyorgy-szakkollegium/szent-gyorgy-szakkollegium-bemutatasa>

<https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2021/01/29/az-eroszak-ezer-arca>

<https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2021/02/02/bunteto-eljarasjogi-poszterverseny>

<https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2021/05/12/buntetoeljarasi-torveny-a-gyakorlatban>

<https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2021/05/06/darkweb-az-internet-sotet-tulnyomo-resze>

<https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2021/04/21/gazdasagi-buncselekmények-workshop>

<https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2021/03/18/mesterseges-intelligencia-workshop>

<https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2021/02/09/a-szent-gyorgy-szakkollegium-mar-a-zarovizsgara-kesziti-tagjait>

<https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2021/05/18/a-pandemia-hatasa-a-rendvedelmi-szervek-tevekenysegere>

<https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2021/07/01/senior-szakmai-muhely-a-szent-gyorgy-szakkollegiumban>

Bódi Barbara Lilla²⁰ - Gyarakai Réka²¹

Adok-veszek csoportokban elkövetett csalások

Social media sites are designed to connect people. For scammers, connecting is an opportunity. As such, social media scams create unique opportunities for phishing and online frauds. Online frauds have become a major problem in many countries with thousands of victims from a wide diversity of scams committed online.

Kulcsszavak: kiberbűnözés, kibertér, online csalás, prevenció

BEVEZETÉS

Elmondható, hogy mára a kibertér és a közösségi média elválaszthatatlan fogalmak egymástól, amelyek alapján téves azt gondolnunk, hogy a közösségi média az internet minden veszélyétől mentes övezete, ahol a személyes kapcsolatainkat ápolhatjuk, ismerőseink megosztott tartalmai között böngészhetünk gyanútlanul.²² Ez azonban egyáltalán nem fedi a valóságot. Fontos felhívunk a felhasználók figyelmét, hogy legyenek elővigyázatosak.

Eleinte a közösségi felületek (*Social Media*) kizárólag társas kapcsolataink miatt jöttek létre, azonban a technológia fejlődésével az alapfunkciók mellett ma már több száz különböző tevékenység alkalmazására van lehetőségünk.

Egyre több elkövető törekszik megkaparintani az emberek személyes valamint bankkártya adatait, hozzáféréseiket vagy kifejezetten a pénzüket. Az online térben elkövetett csalásoknál a teljesség igénye nélkül megkülönböztethetünk társkeresős csalásokat, befektetéssel kapcsolatos csalásokat, üzleti levélben megnyilvánuló csalásokat, csalárd adománygyűjtéseket, banki átutaláshoz kapcsolódó csalásokat valamint tisztességtelen (csaló) eladókat.

A folyamatosan bővülő funkciókkal rendelkező Facebook felülete lehetővé teszi, az adok-veszek csoportok létrehozását, hirdetések feladását és az online Piacot (Marketplace) működését, amivel egy közkedvelt kereskedelmi felületet teremt meg. Maga a Piac 2017-ben érkezett meg Magyarországra és azóta töretlenül működik, ahol a regisztrált felhasználók egymás között adás-vételi ügyleteket bonyolíthatnak le. Ennek lényege, hogy az online vásárlás érdekében már nem szükséges külön erre a célra fenntartott weboldalakra ellátogatni, ugyanis elegendő csupán a közösségi felületen létrehozott és az érdeklődésünknek megfelelő csoportokhoz csatlakozni.

Deviancia a kibertérben

Az internet javára végtelen pozitív érvet tudunk felsorakoztatni, azonban ezzel egyidejűleg eszközt vagy éppen helyszínt is biztosít a bűnözés elkövetésére, valamint a bűnözők anonim megmozdulásaihoz nyújt lehetőséget.

---

²⁰ Bódi Barbara Lilla r. tisztjelölt NKE RTK IV/1

²¹ DR. GYARAKI RÉKA r. őrnagy

Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar

Bűnüldözési, Gazdaságvédelmi és Kiberbűnözés Elleni Tanszék egyetemi tanársegéd

Szent György Szakkollégium Kiber Szakmai Műhely műhelyvezető

²² Nemzeti Kibervédelmi Intézet tájékoztatása Facebook csalások vonatkozásában

<https://nki.gov.hu/figyelmeztetesek/archivum/miert-mukodnek-a-facebook-os-csalasok/> (letöltés: 2020.09.11.)

Ahogy Parti is említi, a kibertér által biztosított arctalanság olyan hatással lehet a társadalom egyes jogkövető tagjaira is, hogy az akár bűncselekmény elkövetésére ösztönözheti őket, holott a mindennapi életben meg sem fordulna a fejükben, hogy éppen bűnelkövetésre szánják rá magukat. Kecsegtető lehet az online világban való bűnözésnél a nagyfokú törvénysértések rejtve maradása, továbbá az alacsony számú felderítési ráta.²³

Általánosságban elmondható, hogy az internetes bűncselekmények elkövetői nagyszámban azért választják ezt a módszert, mert a lebukás csekély esélyével számol. Feltévéünk háttérében áll az a megállapítás, hogy sok esetben már maga a jogsértés sem jut el a hatóság tudomásáig, mivel az állampolgárok többsége a köztudatban lévő szabálysértési értékhatárba eső vagyoni hátrányukba úgymond beletörődnek és magukat hibáztatják könnyelműségük miatt. Ebből adódóan a jogsértést követő felelősségre vonás a látencia vagy pedig a felderítési nehézségek miatt elmarad és a büntetés végül nem éri el célját, ami valójában a megelőzés vagy az elrettentés lenne.

Fontos azt is megjegyezni, hogy a fizikai kapcsolat meglétének a hiánya szintén egy elkövetést elősegítő tényező, ugyanis az elkövetőnek nem kell számolnia az elítélő tekintetekkel, ami miatt szégyenérzete alakulhatna ki, de ugyanezen a vonalon továbbhaladva nem találkozik személyesen az áldozatával, akit látva büntudata keletkezne. Az emberek a kontrollt gyakorló erők hatására követik a normákat, amik motiválják a szabályok betartására, viszont ha ezek az erők hiányoznak vagy gyengék azzal párhuzamban nő az elkövetés aránya. Online vásárlás során percek alatt döntünk és hibázunk, nincs tanú, nincs irat, kizárólag digitális nyomok vannak, azonban az elkövetők igyekeznek a lehető legkevesebbet hátrahagyni, vagy a meglévőket eltüntetni.

A három legjellemzőbb kiberbűncselekmények közül az egyik biztosan a csalás, ahol az indítékok tényleges célja a jogosulatlan anyagi haszonszerzés.²⁴

Az internetes vásárlás és ami mögötte van

A digitalizáció megjelenésével olyan új fogalom is megjelent, mint az e-bizalom, vagy e-trust, amely pozitívan befolyásolja a vásárlási szándékot, amely következtében közvetetten a konkrét vásárlást is befolyásolja.²⁵

E-kereskedelmi kontextusban két részre bontják a bizalom fogalmát²⁶:

- az általános bizalomra és
- a specifikus bizalomra.

Az általános bizalom az internetes környezettel kapcsolatos általános elvárásokat tartalmazza, amelyek közvetetten, a specifikus, konkrét e-kereskedőhöz kapcsolódó bizalmon keresztül hatnak a vásárlási szándékra.

²³ Parti Katalin: A számítógépes bűnözés és az internet. In: dr. Irk Ferenc (szerk.): Kriminológiai tanulmányok 40. Budapest, Országos Kriminológiai Intézet, 2003, 180. o.

²⁴ Kiss Tibor – Parti Katalin – Prazsák Gergő: Cyberdeviancia, Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2019. 72-73. o.

²⁵ D.J Kim, D.L. Rao: Trust and Satisfaction, Two Stepping Stones for Successful E-Commerce Relationships: A Longitudinal Exploration (Information Systems Research 2009 20, 237-257)

²⁶ J.B. Thatcher- M. Carter- X-Li- G. Rong: A Classification and Investigation of Trustees in B-to-C e-Commerce: General vs. Specific Trust”, (Communications of the Association for Information Systems, 32 4, pp. 107-34 2012)

Az általános bizalom egyik eleme a bizalom az intézményi mechanizmusokban, az a hiedelem, hogy minden szükséges mechanizmus megfelelően és biztonságosan működik ahhoz, hogy egy tranzakció végbe mehessen. Az általános bizalom másik eleme a bizalom az információ technológiai infrastruktúrában, amely a szükséges és a technikát támogató eszközök jelenlétére és megfelelő működésére vonatkozik.

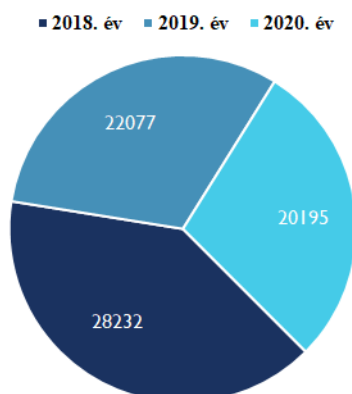
A *specifikus bizalom* alatt olyan bizalmat értenek, amely közvetlenül a tranzakciós partnerhez kapcsolódik. Ennek egyik komponense a bizalom a weboldalon, hiszen ez az a felület, amellyel ténylegesen találkozik a vevő. A másik tényező a kereskedőbe vetett bizalom, amelyen belül a jóakarát, a becsületesség és a szaktudás a legfontosabb alkotó elemek. Thatcherék kutatása során alátámasztásra került, hogy az általános és a specifikus bizalom együttesen nagy részben magyarázza a vásárlási szándékot, mind az új, mind az ismerős webshopok esetében. A specifikus bizalmi tényezők között szerepel az eladóba való bizalom, ami mind a két esetben erőteljesen befolyásolta a vásárlási szándékot, míg a weboldalon bízni, csak az ismerős e-kereskedelemmel foglalkozó üzlet esetében fejtett ki nagy hatást.

Ennek a kutatásnak alátámasztására egy, a közösségi médiában közzétett kérdőívet választottunk, amelyben a vásárlók döntéseit vizsgáltuk, így:

- mi alapján döntött arról, hogy az eladó megbízható-e,
- mi alapján érezte, azt, hogy a megvett termék nem olyan minőségű, mint ahogy elvárta
- történt-e a vevővel olyan eset, amikor nem kapta meg a terméket
- mit tett a vevő abban az esetben, amikor nem kapta meg az adott terméket
- milyen tulajdonságok alapján döntött a vevő egy neki tetsző termék megvásárlása mellett?

A kutatásban leginkább a C2C, vagyis az a fogyasztó-fogyasztó közötti e-kereskedelmi tevékenységben résztvevő vásárlókat választottuk.

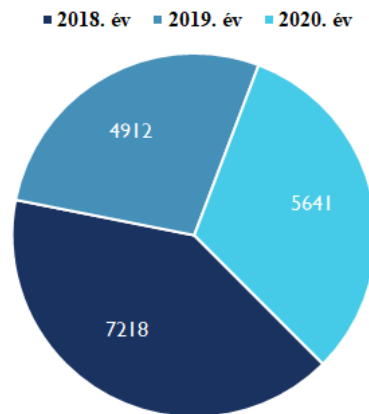
A Facebookon elkövetett csalások vizsgálata a lehető legtöbb oldalról került elemzésre és értékelésre. Az adatgyűjtés elvégzése érdekében az Országos Rendőr-Főkapitányság Bűnügyi Főigazgatóság Bűnügyi Elemző-Értékelő Főosztály megkeresés útján nyújtott segítséget.

1. ábra: Rendőri eljárásban regisztrált - a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény szerint csalás 318. § és a 2012. évi C. törvény szerint csalás 373. § - eljárások száma

(Forrás: ENyÜBS adatok (2018-2020) alapján saját szerkesztés)

A kutatás során megkaptuk a választ arra, hogy milyen tendenciák mutathatók ki az elmúlt évek tanulmányozása alapján. A 2018. évben 28232 rendőri eljárásban regisztrált csalás a 2019. évre 22077 intézkedésre csökkent, amely tovább mérséklődött a 2020. évben 20195 eljárásra. A kördiagram alapján csökkenő irányvonal állapítható meg a regisztrált csalások tekintetében.

2. ábra: Rendőri eljárásban regisztrált - a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény szerint csalás 318. § és a 2012. évi C. törvény szerint csalás 373. § - bűncselekmények száma, ahol az elkövetés online történt

(Forrás: ENyÜBS adatok (2018-2020) alapján saját szerkesztés)

A tág értelemben vizsgált csaláshoz annak online elkövetett módszere úgyszintén mérséklődő tendenciát mutat a három év tekintetében. A 2018. évben 7218 regisztrált események 2019. évben 4912 eljárásra csökkent, azonban ezt követően egy kisebb mértékű emelkedés állapítható meg a 2020. évben, amely 5641 regisztrált eljárást foglal magában.

A 2020. év tekintetében a kismértékű emelkedés háttérében állhat az, hogy hatással lehetett a világ digitalizációs átállása az elkövetők online átállására. Azonban ilyen konzekvenciákat nem vonhatunk le az Egységes Nyomozó hatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika (ENyÜBS) adatok alapján, mivel az adatkarbantartásokat nem minden esetben töltik ki pontosan. A hiteltelenség okát ilyen tekintetben az is megalapozhatja, hogy a csalás bűncselekmény elkövetési jellemzőinél vagy módszereinél nem adnak meg arra vonatkozó adatokat, hogy azt interneten követték volna el. Továbbá az ENyÜBS adatok aktuális trendek kimutatására nem alkalmasak, mivel a bűncselekmény nem a megtörténés idején, hanem az eljárás befejezését követően kerülnek be a statisztikába.

Az online csalás humán alapú offenzíva, amelyek nem a technológia sérülékenységét használják ki, hanem a felhasználó jóhiszemű tulajdonságára alapozva követik el a bűncselekményt. Nehéz ellene védekezni, hiszen az elkövető az emberi gyengeségeket használja fel, mint például a kapzsiság, hiszékenység.

A közösségi hálózat kiemelt szerepet tölt be az emberek közötti kapcsolattartásban, és mára vitathatatlanul napjaink szerves részét képezi, a digitalizálódás felgyorsulásával valamint a különleges jogrend és a kijárási tilalom bevezetésével korlátozva vagyunk arra, hogy az életünk egyre nagyobb részét online éljük meg. A pandémia ideje alatt rendkívül felértékelődtek az online vásárlás adta lehetőségek.

Fontos megjegyezni, hogy az azonnali fizetési rendszer (AFR) életbe lépése Magyarországon 2020. március 2.-án vette kezdetét, amely az öt másodperc alatt teljesülő pénzmozgását teszi lehetővé magában hordozva számos kockázati tényezőt. A rendszer bevezetésével a tranzakció hihetetlenül gyorsan zajlik le, ami a bűnelkövetők tekintetében ez egy vonzó sajátossága a rendszernek, hiszen lehetőségük adódik a pénz eltérítésére a lehető legrövidebb idő alatt. A megérkezett összeget szinte az utalással majdhogynem egyidőben már azonnal fel is használható. A csaló a pénz megérkezését követően azt tovább tudja utalni és felfoghatatlanul rövid idő alatt az elcsalt összeg már a tizedik bankszámlaszámra kerül át. Ezzel ellenben az azonnali átutalások megjelenése előtt a pénzintézményeknél az utalt összeg akár órákon keresztül sem jutott el az egyik pontból a másikba, így volt lehetőség azon tranzakciók kiszűrésére, amelyek némi nemű kétséget ébresztettek. Tehát elmondható, hogy amennyiben a pénz utalása megtörténik, azzal egyidejűleg a csalás bűncselekménye is befejezetté válik. Mindezek következménye, hogy az ügyfeleknek még inkább elővigyázatosnak kell lenniük a csalások elkerülése érdekében. A rendszer lehetőséget ad a téves számlaszámra vagy rossz összegben történt utalások visszahívására, viszont ez az alternatíva nem nyújt megoldást, ha csalás áldozatává váltunk, ugyanis a másik félnek is jóvá kell hagyni a pénz visszahívását.

A kérdőívben vizsgáltuk a bizalom (trust) érzését is. Ennek során a válaszadók saját szavaikkal írták le, mi alapján mérlegelnek az eladók megbízhatóságáról. A válaszok tanulmányozása során cél volt felmérni, hogy mennyire elővigyázatosak az adok-veszek csoportok tagjai és milyen szinten tudják felhasználni a Facebook által biztosított lehetőségeket, amelyek alapján viszonylag rövid idő alatt fontos információkat gyűjthetünk össze a másik félről. Elsősorban a legtöbbször beérkezett válasz azt fogalmazta meg, hogy a vásárló az eladó Facebook-profilját nézi meg, és ha azt meggyőzőnek találja, az alapján bizalmat szentel az eladónak. A megbizonyosodásuk alapján képezi, hogy az eladó minél több személyes adatot tegyen nyilvánossá, rendezett és régebben létrehozott adatlappal rendelkezzen az illető. A kitöltők elmondása alapján gyanút kelt bennük, ha frissen létrehozott felhasználói fiókkal találkoznak vagy olyannal, amin nyilvánosan nem érhető el az érintett személy adatai. Kevés százalékban történt olyan visszajelzés is, ha lehetőségük van az ismerőseinek körét is áttanulmányozzák.

A következő szintén gyakran visszaérkezett felelet az a kommunikáció volt. Számít a helyesírás, az eladó beszédkézsége. A beszélgetések során többen kérnek a megvásárolni kívánt termékről képet különböző irányból lefényképezve, sokan már arra a tényre is optimistán tekintenek, ha ennek a kérésnek eleget tesz a másik fél. A legtöbb online-piactéren az eladók értékelve vannak, így megkönnyítve a vélhetően csalók kiszűrését. Ezzel ellentétben a Facebookon történő online vásárlások ebből a szempontból kevésbé biztonságosak, ugyanis a megtörtént vásárlást vagy az eladót a Marketplace kivételével nem lehet értékelni és sok esetben az értékelési lehetőséggel sem élnek a felhasználók.

Az önkéntes kitöltők sok esetek többségében a megérzésükre hagyatkoztak és a legtöbb esetben csak szerencsájük van a csalók elkerülésében. A visszacsatolások között volt olyan, aki leírta, miszerint nála a telefonon történő beszélgetés vagy a személyes találkozó elengedhetetlen a normál üzleti környezet kialakításához és ezek hiányában inkább eláll a vásárlástól. Említésre került az is, hogy az online térben rengeteg magánszemély hirdeti, így aki nem akar a pénze után futni, törekednie kell a személyes találkozó keretein belül történő vásárlásra.

A kérdőíves kutatás egyik kérdésére a válaszadók bővebben kifejtették, hogy a közösségi csoportokban történő vásárlásaik során milyen tapasztalatai vannak az eladókkal kapcsolatban. Elmondásuk alapján egy színvonalas munkát végző adminisztrátor által jól kezelt csoportban többnyire az eladók is megbízhatóbbak, leinformálhatóbbak, így a csoport minősége, közös kommunikációja eredendően javítja a helyzetet minden téren, több a hiteles eladó is. A zárt csoportokban figyelnek egymásra így a csalók hamar kikerülnek az eladói körből. A megmaradt eladók pedig etikusan, kifogástalan módon járnak el velük szemben.

Problémafelvetésként többen visszajelezték, hogy egyre több a fiatalok megjelenése, mint eladó és többsége felelőtlen. Ez a jelenség pedig megnehezíti az átláthatóságot a csoportokban vagy a Facebook piacon.

A válaszadók szintén kifejtették saját szavaikkal, hogy mi az a minőségi eltérés, ami miatt átverve érzik magukat. A leggyakrabban beérkezett válaszokat egybefoglalva és értékelve arra a megállapításra került, hogy bármilyen eltérés miatt, ami a leírásban nem szerepelt, nem volt feltüntetve abban az esetben már becsapva érzi magát a vásárló.

Sokan kitértek az eredetiséget igazoló bizonylat hiányára, képeken nem látszó sérülésekre, használat közben kiderülő rendellenes működésre is. Minden olyan minőségi különbség miatt csalódottnak érzik magukat, amiről az üzlet megkötése során nem lettek tájékoztatva. Lényegtelen, hogy virtuális üzletről van szó, vagy sem, az eladó felelős a hibás termékekért vagy azok kilétének tájékoztatásáról.

A fizetés és az e-bizalom

Az internetes vásárlásnál nemcsak a termékkel kapcsolatban fogalmaztak meg elvárásokat a megkérdezettek, hanem a fizetésénél is. Az internetes kereskedelem során a termék kifizetése esetében szintén eltérések mutatkoznak annak tekintetében, hogy az utánvételes fizetés, az előreutalás vagy egyéb érintésmentes fizetést részesítenek-e előnybe.

A kutatás során megállapítottuk, hogy az utánvétet, mint fizetési módszert a válaszadók 31,7%-a választja. Ennél a fizetési módszernél sem lehet kijelenteni azt, hogy kockázatmentes és biztonságos. Ebben az esetben csak annyit állapíthatunk meg, hogy a vevő nevére érkezett egy csomag, de hogy a csomag mit tartalmaz azt csak a fizetés után tudja tekinthetjük meg. Ugyanis sem a Postán vagy a postásnál és futárnál nem lehet kibontani addig, amíg az nem lett kifizetve és aláírással nem igazoljuk, hogy átvettük. Az átvétel megtörténtét követően a csomagot átnyújtó postásnak vagy szállítónak más feladata nincs, így ha nem azt kaptuk, amit rendeltünk az eladónál tudunk elsősorban panaszt tenni.

A csomagon szereplő feladó adatai minden bizonnyal kitalált adatok lesznek. Azonban az elkövetők kevesebb eséllyel követik el a csalást ebben a formájában. Talán ez egy kisarkított példa, de valamilyen szinten jól bemutatja az utánvét alkalmazását a bűnelkövetés szempontjából, a példa értelmében, ebben az esetben egy darab téglát becsomagolva ad fel az elkövető a sértett részére. Ebben az esetben az elkövetőnek több energiát és időt kell áldoznia az utánvétes átveréseknél, mint az előre utalásnál, ezért gondolhatjuk azt, hogy ezt a módszert kevesebb eséllyel alkalmazzák.

Paypal használatát a kitöltők 5,1%-a részesíti előnyben. A kibertérben lévő piacok rendelkeznek azzal az előnnyel, hogy egy fajta saját belső rendszert üzemeltetnek, így a létrejövő tranzakció ezen keresztül zajlik. A Paypal használata prioritást élvez a többi fizetési lehetőséghez képest, amennyiben az összeg átutalását követően nem érkezik meg az alku tárgyát képező áru, az oldalon ezt jelezve a szolgáltató visszautalja a pénzt.

Ezen a módszeren alapulva a Facebook megalkotta a Facebook Pay-t, amivel bankkártyánk adatainak megadásával már vásárolhatunk a közösségi média piacon. A digitális pénztárca Magyarországon kizárólag a Facebookon érhető el, így a Messengeren keresztül történő online vásárlásra még nem alkalmazható, ellenben az Egyesült Államokban és Thaiföldön már ez a funkció működik. A Facebook Pay elterjedésével azonban, nagyobb fenyegetettségnek lesznek kitéve a felhasználók profiljai, így még elővigyázatosabbnak kell majd lenniük. A Paypal és az azonos elvrendszeren működő Facebook Pay kevésbé népszerű használatának oka többek között az, hogy az általam vizsgált térben vásárlók jellemzően közép- vagy időskorúak, akik a legtöbb esetben nem ismerik vagy félnek a vásárlás ezen megoldásától.

Az áldozattá válás megelőzése

A kibertér károsultjainak hátterében jelen van a biztonságtudatosság hiánya. A szüleink arra tanítottak, hogy ne álljunk szóba idegenekkel és ne fogadjunk el semmit ismeretlenektől, ezeket a hétköznapi bölcsességeket ugyanúgy meg kell tanulnunk az online világban is alkalmazni. Nem feltétlenül kell elzárkózni az online létől, ugyanis a digitalizált társadalom egyre nagyobb léptekben tölti mindennapjait a világhálón, viszont ki kell alakítanunk az online proaktív készségeinket.

Megelőzés szempontjából fontos megemlíteni a megfelelő információ- és adatérzékenység kialakítását, mivel lényegét tekintve ma már mindenki végezhet nyílt forrású információszerezést. Tudnunk kell, hogy ez a tevékenység nem kizárólagosan egyoldalú, tehát nem csak én kutathatok másról a közösségi médiában hagyott digitális lábnyoma alapján, hanem a saját magunk által hagyott „nyomok” ugyanúgy fellelhetők lesznek, ezért előfordulhat, hogy épp egy terméket vagy szolgáltatást kereső személy önmaga „kínálja” fel annak lehetőségét, hogy kedvező vagy legalábbis kedvezőbb árú, nem létező terméket kínáljanak fel neki.

A kiberbűncselekmények megelőzésében és felderítésében lehetőség van arra is, hogy maga a sértett, akár áldozattá válása előtt, önmagát megvédje vagy a nyomozó hatóság munkáját segítse:

- A nem valódi személy vagy fake profil kiszűrése lehetséges, ha a profil webcímét azaz az URL-címét²⁷ ami” kifejezés rövidítése,. Ez az azonosító ismertetőjele lehet a félrevezetésre szánt felhasználó profiloknál. Ma már, aki regisztrál, elsődlegesen tudja beállítani a nevét és a hozzátartozó egyedi URL-t, amit a keresőnk sorában találunk meg. A fiatal korosztályoknál ez a lépés szinte már alapvető, de az idősebb korosztályra is egyre inkább jellemző, hogy kitöltik ezt a mezőt. Ezzel ellentétben a „fake” felhasználók többségének a „profile” szóból és egy azonosítószámból áll ez a címsor (*például: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100010285294333>*).
- A profilkép megtekintése is segíthet, bár nem minden esetben utal a felhasználó valódiságára. Ez az, amit publikus és privát felhasználhatónál is megtekinthetünk. A kép sok hasznos információt tartalmaz, így azt mikor töltötte fel, kik és mennyien kedvelték.

²⁷ angolul „Uniform Resource Locator melynek jelentése „egységes erőforrás-azonosító”

A fényképre érkezett reakciók köréből is jó pár nyílt információt állapíthatunk meg. Általában gyanús, ha egy képre egyáltalán nem érkezik reakció vagy csak elenyésző mértékben. Relációanalízissel feltérképezhetjük, hogy kik kedvelték a képet és róluk mit állapíthatunk meg. Az alapképnél fontos megemlíteni a kép alapú keresést is, amely során jobb kattintással a „képkeresés ezzel: Google” parancsot választjuk ki. Ezzel az eljárással a keresésünk során megállapításra kerülhet, hogy az adott kép fellelhető-e ebben vagy egy kicsit eltérőbb formájában valahol máshol. Nyilvánvalóan napjainkban nem egy olyan képszerkesztő program van, amelyekkel olyan módosítások érhetőek el, hogy a Google kereső algoritmus megteveszthető és ez által új képnek érzékelje. Viszont úgy vélem, mivel a legtöbb esetben szabálysértési értékre elkövetett cselekményekről van szó a bűnelkövetők főleg „mezei” csalók, akik kevésbé képzett informatikai tudással rendelkeznek. Mindezek tükrében szinte lehetetlen különféle képeket létrehozni a megtevesztés céljából.

- Érdekes az ismerősök körét kell szemügyre vennünk. A leggyakrabban ennek a láthatóságát szeretjük elrejteni, viszont a jól kidolgozott álprofilok a bizalom elnyerésére törekednek, amihez sok esetben elegendő, ha látható a barátaik listája.
- Azzal, hogy lapozhatóvá válik ez az információszerzésre alkalmas felület máris kicsit gyanútlanokká válunk. Elérhető lista esetén érdemes megvizsgálni, mégis milyen személyekből tevődik össze a vizsgált fél kapcsolatrendszere. Számos esetben a baráti kör létszáma is egy beszédes adat és azok alacsony megléte alapján szintén el kezdhetünk gyanakodni. Ez következhet abból, hogy egy újonnan létrejövő felhasználó jelölését kevesen fogadják el, mondhatni az álprofilok a hozzá hasonló nem valódi személyt tartalmazó profilokkal tudnak azonosulni és csak ilyen ismerősöket tudnak összegyűjteni.

Konklúzió

Bár a kutatás a vevőkre koncentrált, így teljes bizonyossággal nem lehet kijelenteni azt, hogy nagyobb eséllyel válnak az interneten vásárlók sértetté, mint az eladók. Ugyanakkor már maga a kérdőíveskutatás is rámutatott arra, hogy nagyobb hangsúlyt kellene fektetni a biztonság tudatosításra valamint az e-kereskedelem fogyasztók közötti (C2C) szabályozása még mindig nem megfelelő, hiszen nincs szabályozva többek között az sem, hogy a nem megfelelő termék vagy méret esetén az eladót a vásárló felé milyen jogok és kötelezettségek terhelik, amely az e-trust vagyis e-bizalmat a C2C ípusú elektronikus kereskedelemben növelné és nagyobb bizalmat adna a vásárlóknak vagy a leendő vásárlóknak.

Felhasznált irodalom

Bányász Péter: *A közösségi média, mint a nyílt forrású információszerzés fontos területe, Nemzetbiztonsági Szemle, 2015/2*

Kiss Tibor – Parti Katalin – Prazsák Gergő: *Cyberdeviancia, Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2019*

Lévay Gábor: *OSINT (Open Source Intelligence) – Nyílt információs hírszerzés, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Egyetemi jegyzet, Budapest, 2006*

Parti Katalin: *A számítógépes bűnözés és az internet. In: dr. Irk Ferenc (szerk.): Kriminológiai tanulmányok 40. Budapest, Országos Kriminológiai Intézet, 2003*

D.J Kim, D.L. Rao: *Trust and Satisfaction, Two Stepping Stones for Successful E-Commerce Relationships: A Longitudinal Exploration (Information Systems Research 2009 20,)*

J.B. Thatcher- M. Carter- X-Li- G. Rong: *A Classification and Investigation of Trustees in B-to-C e-Commerce: General vs. Specific Trust”, (Communications of the Association for Information Systems, 32 4, 2012)*

dr. Frigyer László
A Szent György Szakkollégium által meghirdetett
büntető-eljárásjogi poszterverseny²⁸

A Nemzeti Közszerológati Egyetem Szent György Szakkollégium a 2021. év elején – a Büntető-eljárásjogi Szakmai Műhelyének közreműködésével – pályázati felhívást tett közzé „Büntető-eljárásjogi poszterverseny” címmel.

A pályázati felhívás alapján bármilyen büntető-eljárásjogi téma feldolgozható és beküldhető volt. A célunk igazából egyedül az volt, hogy a hallgatónk elmélyedjenek a büntetőeljárás rejtelmeiben és megmutathassák kreatív gondolkodásukat a témában.

A poszterverseny Prof. Dr. Fantoly Zsanett tanszékvezető asszonynak, a Szent György Szakkollégium Büntető-eljárásjogi Szakmai Műhely a vezetőjének és Szekér Anna r. tisztjelöltnek, a szakkollégium hallgatói igazgatójának a fáradságot nem kímélő munkája eredményeképpen valósulhatott meg.

A megmérettetésre olyan kiváló pályaművek érkeztek, amelyekre méltán vagyunk nagyon büszkék. Ennek okán azok rangsorolása is igen nehéz helyzet elé állította a zsűri tagjait.

Szent György Szakkollégium büntető-eljárásjogi poszterverseny eredménye:

- I. hely: **Farkas Dániel: Bűnügyi csapda, mint leplezett eszköz**
- II. hely: **Papp Zsuzsa: A magánszféra és az előkészítő eljárás,
mint a közérdek "harca**
- III. hely: **Dudás Ferenc – Szekér Anna: Különleges bánásmód alkalmazása
a büntetőeljárásban**

Az első három helyezést elért pályamű elkészítőit a jegyzetboltban levásárolható utalvánnyal honoráltuk. Az I. helyezett 15 000 Ft értékű, a II. helyezett 10 000 Ft értékű, a III. helyezett 5 000 Ft értékű vásárlási utalványt kapott.

---

²⁸ <https://rtk.uni-nke.hu/kutatas-es-tudomanyos-elet/szent-gyorgy-szakkollegium/szent-gyorgy-szakkollegium-palyazata>

Mindazonáltal a beküldött pályaművek színvonala végett szükségesnek érezzük, hogy a többi nagyon ügyes pályázót is név szerint megemlítsük:

ADAMIK ZSOLT LEON r. tisztjelölt, II/1.

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar
Szent György Szakkollégium Hallgatói igazgatói igazgatóhelyettes

CZEGLÉDI BENCE r. tisztjelölt, II/8.

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar
Szent György Szakkollégium hallgatója

DUHAJ ÁRON r. tisztjelölt, II/2.

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar
Szent György Szakkollégium hallgatója

FARKAS NOEL OLIVÉR r. tisztjelölt, II/6.

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar
Szent György Szakkollégium hallgatója

RADVÁNYI PETRA r. tisztjelölt, II/1.

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar hallgatója

STODULKA ANDRÁS RÓBERT r. tisztjelölt, I/1.

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar
Szent György Szakkollégium Személyügyi Bizottság vezetője

ÜRES – FARKAS FATIME r. tisztjelölt, III/6.

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar
Szent György Szakkollégium hallgatója

A pályaművek – az érdeklődők elégedettségére – a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Oktatási Központjának alulájában is kiállításra kerültek. Továbbá a versenyről és a pályaművekről az Európai Jogi Központ – mint a Szent György Szakkollégium pártoló tagja – jóvoltából a szélesebb érdeklődő kör is tájékoztatásra kerül az Európai Jogi Közlemények online folyóirat jelen hasábjain keresztül.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS **BÜNTETŐ-ELJÁRÁSJOGI POSZTERVERSENY**

AJÁNLOTT TÉMÁK:

- Speciális kényszerselekmény
- Különleges bánásmód biztosítása a büntetőeljárásban
- Telekommunikációs eszköz használata
- Bizonyítási eszközök

Bármilyen büntető-eljárásjogi téma feldolgozható a fentiekén kívül

PÁLYÁZATOK BENYÚJTÁSA:

A dokumentumok benyújtása kizárólag **elektronikus úton** történhet a **sablon** használatával és az **adatlap** kitöltésével.

A mellékletben található **sablon HASZNÁLATA KÖTELEZŐ!**
Ennek elmaradása a pályamunka automatikus elutasítását eredményezik!

Beküldés határideje, cím: **2021. február 15. (hétfő) 23:59**
szentgyorgyszakkollegium2018@gmail.com

EREDMÉNYHIRDETÉS:

2021. március 4. (csütörtök) 17:00-18:00
Microsoft Teams rendszer keretei között

DÍJAZÁS:

Az első három helyezett a Jegyzetboltban
levárasolható utalványt kap.

- I. Díj: **15.000 FT VÁSÁRLÁSI UTALVÁNY**
- II. Díj: **10.000 FT VÁSÁRLÁSI UTALVÁNY**
- III. Díj: **5.000 FT VÁSÁRLÁSI UTALVÁNY**

INFORMÁCIÓ:

Szekér Anna r. tj. Igazgatói igazgató, SZGYSZK
szeker.anna@hallg.uni-nke.hu

Prof. Dr. Fantoly Zsanett tanszékvezető,
Büntető-eljárásjogi Szakmai Műhelyvezető,
SZGYSZK

fantoly.zsanett@uni-nke.hu

29

Farkas Dániel³⁰ : Bűnügyi csapda, mint leplezett eszköz

Szent György Szakkollégium büntető-eljárásjogi poszterverseny: I. hely

Büntető-eljárásjogi poszterverseny

Bűnügyi csapda, mint leplezett eszköz

Az információgyűjtés területei

A leplezett eszközök különleges eszközök, módszerek és eszközök együttese, amelyekkel folytatott információgyűjtés három területen alkalmazható. Az egyik ilyen a tisztán nemzetbiztonsági célból történő alkalmazás. Ezen kívül büntetőjogi, végül rendészeti célból is alkalmazható az információszedés. E két területen közös, hogy mindkét esetben a bűncselekményt előkövető személy, illetve maga a bűncselekmény áll a középpontban. Különbséget a központi elem megközelítése mutat. A három terület között is azonban vannak átjárások, amit a nemzetbiztonsági érdek követésében végzett büntetőjogi tevékenység, illetve a külföldön folytatott bűnügyi hírszerzés tevékenység bizonyít. A rendőrség a tájékoztatókkal együttműködve teszi mindazt, amely tevékenység mindhárom terület veszélyét hordozza magában. [1]

1. Az Állam Megvédelmi Információi, Földes

Alkalmazásuknak általános szabályai

A Bc. külön részben szabályozza a leplezett eszközöket. Egyes sajátosságai szerint a bizonyítási eszközöknek más sajátosságok, pedig a bizonyítási cselekményeknek felelnek meg. Alkalmazásuk során alapvető jogokat korlátoz, ilyen a magánélethez sérthetlenségéhez, a magánélethez, a levelezéshez és a személyes adatok védelméhez fűződő jog. Az erre feljogosított szervek az érintett személy tudta nélkül végzik ezen különleges tevékenységeket a büntetőeljárási szabályokban. [2]

- Az előkészítő eljárásban a bűncselekmények gyanújának megállapítása vagy közlása érdekében, még a nyomozás elindulása előtt,
- a nyomozás során (feladatok és vizsgálat),
- perújítási nyomozásban,
- illetve végrehajtási külön eljárásban használható.

Emellett, hogy hol használhatók, rendkívül lényeges meghatározni az érintett személyek körét is a leplezett eszközök kapcsán. Az első ilyen csoportot a megjelölt, konkrét célszemélyek képezik.

- Aki ellen amennyiben az előkészítő eljárásban bűncselekmény gyanúja nem létezik, azonban a szerzett adatok alapján megállapítottan feltehető, hogy a jövőben azt megelőző eredmény szűkebb, felderítés során az, aki bűncselekmény előkövetésével gyanúsítható,
- gyanúsított a vizsgálat során,
- illetve érintett lehet az, aki közvetett vagy közvetlen bűns kapcsolatot tart a gyanúsított személlyel, az előkészítő eljárás folyamán pedig az, aki a bűncselekmény előkövetőjeként felmerül személyivel.

A második csoportot azon engedélyben nem konkrétan megjelöltek képezik, akikkel szemben a leplezett eszköz eredménye felhasználható. A harmadik ennél több körű pedig a célszemély akarat, vagy akaratlanul kapcsolatba került személyek alkotják. Lehet érintett, vagy egyéb résztvevője a büntetőeljárási, de lehet olyan indifferens személy is, akinek a képmásához hangfelvételhez, vagy személyhez fűződő más jogait a leplezett eszköz megsértésére. Ennek megvalósítását a Bc. rendelkezik garanciális szabályok az érintett személyek jogainak megvétele céljából az adott törzshoz.

A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szervek a következők: ügyészség; rendőrség; NAV; TEK; NVSZ; DT; ÁH; valamint a KNSZ. Utóbbi három nem

büntetőeljárási, hanem téko információgyűjtést folytat. Alkalmazásukat akkor alkalmazhatók a leplezett eszközök, ha a szükségesség, arányosság és előszerűség érvényesül. [3]

A leplezett eszközök fajtái

A Bc. hármasfelosztása szerint megkülönböztetünk a bírói vagy ügyvéti engedélyhez nem kötött leplezett eszközöket, ügyvéti engedélyhez kötött leplezett eszközöket, illetve bírói engedélyhez kötött leplezett eszközöket. Először is az első ilyen csoportot szeretném bemutatni, mely tagját képezi a titkosan együttműködő személy (informátor); a pihatólak; a bűnügyi csapda; a sértett vagy más személy helyettesítése; a rejtett figyelés; illetve a dezinformáció alkalmazása. A továbbiakban a továbbiakban a bűnügyi csapdát, mint leplezett eszközt szeretném bemutatni. [4]

Közös szabály – alkalmazási terv

Közös szabályként, a bírói vagy ügyvéti engedélyhez nem kötött leplezett eszközök alkalmazásáról is jegyzőkönyvet, illetve feljegyzést kell készíteni, amit az alkalmazó szerv vezetője alkalmazási terv alapján rendel el. A feljegyzés többek között megjelöli a leplezett eszköz jellegét, az elvégzésének idejét, az alkalmazó szerv vezetőjének a nevét, rendfokozatát, illetve beosztását egyetemben. Rendkívül körülményes közzé, amikor közvéleményre nincs helye, a leplezett eszköz elindulását 72 óra belül írásba kell foglalni. A tervnek magában kell foglalnia többek között az alkalmazási célt, indokokat, időtárcsát, a végrehajtáshoz szükséges adatokat, más szerveket, valamint a végrehajtás menetét ugyancsak írásba kell írni. Fontos tartalma még a leleplezés esetén végrehajtható intézkedések, a beavatkozási lehetőségek és a felmerülő költségek sorsának rögzítése is. Fontos kihangsúlyozni, hogy ha egy időben több leplezett eszköz használatára kerül sor, elegendő egy alkalmazási tervet készíteni. Pozitívum a változott fő témája, a bűnügyi csapda esetében bűnügyi, helyi alkalmazás megvalósítása, illetve a csapda felhasználásának módjának megjelölését kell tartalmaznia. [5]

2. Az Állam Megvédelmi Információi, Földes

Bűnügyi csapda

A bűnügyi (kriminálistikai) csapda olyan bírói vagy ügyvéti engedélyhez nem kötött, téko információgyűjtési lehetőség, eszköz, adatgyűjtési módszer, amely a bűncselekményt előkövető személy leleplezésére szolgál. A különböző bűncselekmény-sorozatok megszüntetését, előkövetőjének azonosítását, illetve a bizonyítást is lehetővé teszi. Azért felderítési célból tökéletesen alkalmazható. Ebből következően, hogy az előkészítő eljárásban nem használható, továbbá testi épségét, illetve egészségét sem sértheti. Sikere attól függ, hogy a csapda elnyeri az érkező és a veszélyt, ezért alkalmazás előtt alaposan az előkészítő bűnügyi területen. A titkos, valamint a nyílt nyomozásban egyaránt használható ezen leplezett adatgyűjtési-felderítési módszer. Hatálya elnyeri a közérdeket, gyors lefolytatás, illetve a hatékony alkalmazási lehetőség. [6]

Fajtái

Többféle csoportosítása ismert a bűnügyi csapdáknak, egyes elemeket egy, vagy éppen különböző kategóriába sorolva. Az általam vélt legrelevánsabb

- technikai-,
- nyom-,
- tárgy-,
- elektronikus-,
- vegyszeres-,
- személyi-,
- kombinált-, illetve egyéb (operatív) csapdákat. [7]

3. Az Állam Megvédelmi Információi, Földes

A technikai csapda a felrobbant négy elemről áll. A nyomcsapdák jellegzetessége, hogy a nyomhordozó olyan tárgy, mely az anyagi változást visszacsatol megfelelőképpen. Az adott tárgyat, az előkövető várható megjelenése helyén úgy kell elhelyezni, hogy a nyomképződés elkerülhetetlen legyen. Tehát például meg kelljen fogni, vagy rá kelljen lépni. A következő elemet képező tárgycsapdák használata leginkább gépjármű, vagy bankkártya tulajdonosok következőjében kerül sor. Felhívásának lényege, hogy a várható következő előkövetés helyén, az előkövető érdeklődésének tartozó tárgy kerüljön elhelyezésre, mely folyamatosan megfigyelhető. Nagyobb eltérést mutat, és különböző információi ismeretek használata képezik az elektronikus csapdák. Fotó-, illetve videó csapdákra van szó, melyeket részben a jogszabályokkal párhuzamosan alkalmaz. Hatálya elnyeri rögzítés, tehát az előkövető, és a cselekmény is felvétele kerül. A technikai csapdák utolsó csoportját a vegyszeres csapdák alkotják. Ez lehet por, paszta, füstök, amely rendkívül sokáig megtartja tapadóképeségét, nehezen kopik le, tönk es, ezáltal sokáig maradjhat például azon a személyen, aki ellen alkalmazták. Ezen írom szomszomszág, kereskedelmi forgalomban nem kapható vagy anyagok működésüket tekintve két csoportba oszthatók: lehetnek aktív, és passzív vegyszeres csapdák is.

A személyi csapdák tulajdonképpen a rejtett, álcázott megfigyelés módszerét jelentik. A feladatra jelölt személy az előkövető érdeklődését felkeltő megjelenéssel mozog a várható előkövetési időpontokban a bűncselekmény, vagy sorozatjellegű előkövetett bűncselekmény helyszínén. Leggyakrabban esetekben a szemérségtől, és az erőszakos közlésű bűncselekményénél alkalmazták. [8]

Számos csapdák kombináltan is beleszámíthatók. Erre akkor kerül sor, ha az előző két fajta valamelyiket alkalmazva az nem elegendő, vagy megoldható. [9]

Felhasznált irodalom:

- [1] Fentoly Zsolt - Budahézy Árpád: Büntető eljárásjogi ismeretek, I. Szekszárdi, Dialóg Campus Kiadó, 2018, 129-130.
- [2] Mészáros Béni: Fedett nyomozás alkalmazása a büntetőeljárási törvény szabályai, Dialóg Campus Kiadó, 2019, 90-91.
- [3] Fentoly Zsolt - Budahézy Árpád: Büntető eljárásjogi ismeretek, I. Szekszárdi, Dialóg Campus Kiadó, 2018, 129-130.
- [4] Bányai - Béni - Bolyvas - Erdi - Farkas - Könyves: A büntetőeljárási törvény magyarázata, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., 2018, 300-303.
- [5] 100/2018. (IV. 8.) Korm. rendelet a nyomozás és az előkészítő eljárás részletes szabályairól, 186 - 187. §
- [6] Ant - Barta - Böcz - Kriszán - Lakatos - Romasz: Krimináltechnika I. Jogi, Rendészeti, 2004, 92-93.
- [7] Baláné - Füstler - Székely - Nyilasi - Székely - Vigh: Kriminológiai alapismeretek, Jogi, Rendészeti Kiadó, 2005, 123-124.
- [8] Baláné Füstler Szabolcs: Krimináltechnika, Dialóg Campus Kiadó, 2019, 267-269.
- [9] Németh Péter-Szendrei Ferenc: A bűnügyi hírszerzés kézikönyve, Dialóg Campus Kiadó, 2019, 100.

³⁰ Farkas Dániel r. tisztjelölt, II/1. az NKE RTK Szent György Szakkollégium Programszervező Bizottság vezetője

Büntető-eljárásjogi poszterverseny

A magánszféra és az előkészítő eljárás, mint a közérdek „harca”

Az előkészítő eljárásról általában

A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Bt.) egyik újdonsága az előkészítő eljárás, melynek célja a büntelmi eljárás megkezdését megelőzően az elkövetés körülményeit tisztázni, megindításához mérlegelni a büntelmi eljárás szükségességét, valamint a büntetés mértékét meghatározni. Az előkészítő eljárás mandátumát az elutasítás és egyben lehetséges felderítés szakaszának is, mely során a nyomozó vagy az ügyész megállapítja, hogy történt-e egyáltalán bűncselekmény. Amennyiben megállapítható a bűncselekmény gyanúja, az előkészítő eljárás sikere véget, úgy kötelező a nyomozás elrendelése, így az előkészítő eljárás a büntetőeljárás részét képezi. Másik esetben, amikor bűncselekmény gyanúja nem áll fent, akkor eljárás megindítására kerül sor, az ügyész vagy az előkészítő eljárást lefolytatódó szerv részéről. A Bt. nem határozza meg a gyanú fogalmát, viszont ennek tisztázása elengedhetetlen. Számos szakirodalmi megfogalmazás született, ezek közül Bócz Endre megfogalmazását tartom kiemelésre méltónak. Szerinte a bűncselekmény gyanúja a nyomozó hatóságok az a feltételezése, hogy a tudomására jutott és általa megvizsgált tények bűncselekménnyel függnek össze és a tények közötti specifikus, értékelést összefüggés, büntetőjogi relevancia kapcsolat áll fenn. [2] Az előkészítő eljárás időtartamát tekintve legfeljebb hat hónapig tarthat, de az egyszeri alkalmakkal meghosszabbítható bírói engedéllyel leplezett eszköz alkalmazásának esetében, összesen kilenc hónapra. [3]

Az előkészítő eljárás során alkalmazható leplezett eszközök

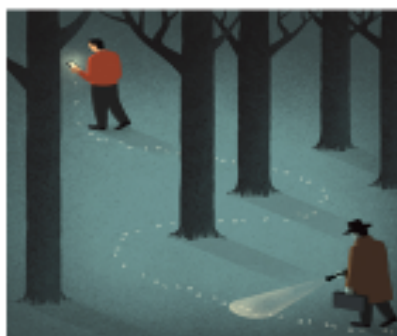
A Bt. 214. § (1) bekezdése megfogalmazza, hogy a leplezett eszközök alkalmazása olyan, a magánélet sérthetőségéhez, a magánélethez, a levéltitok és a személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogok korlátozásával járó, a büntetőeljárásban végzett különleges tevékenység, amelyet az erre feljogosított szerv az érintett tudta nélkül végeznek. A leplezett eszközök három csoportra oszthatók, engedélyhez nem kötött, ügyész engedélyhez kötött, valamint bírói engedélyhez kötött eszközök. Ezekben belül az előbbiek alkalmazhatók az előkészítő eljárásban [4]

Ügyészeti és bírói engedélyhez nem kötött leplezett eszközök	• Titkosan együttműködő személy • Puhítás • Rejtett figyelés
Ügyészi engedélyhez kötött leplezett eszközök	• Fizetési műveletek megfigyelése • Állományok (csak mintavételezés) • Fedett nyomozás
Bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök	• Információs rendszer titkos megfigyelése • Titkos kutatás • Hely titkos megfigyelés • Küldemény titkos megismerése • Lehallgatás

(1. tábl. Állományok elérésénél alkalmazható leplezett eszközök. Forrás: Saját elkészítés)

Ezen eszközök alkalmazásainál felmerül a kérdés, hogy mennyiben korlátozzák az állított érintett alapvető emberi jogokat, azaz milyen mértékű beavatkozást jelentenek a magánszférába. Az emberi szabadságba a bírói engedélyvel eszközök avatkozásnak be a legmélyebben. A Bt. 343. § (1) bekezdés a) és b) pontjában olvasható, hogy az utóbbi leplezett eszközöket csak azokkal szemben lehet alkalmazni, akik a bűncselekmény elkövetőjeként szóba jöhetnek.

A törvény továbbá kimondja, hogy akiről megalapozottan feltehető, hogy a bűncselekmény elkövetőjeként szóba jöhető személlyel közvetlenül vagy közvetve kapcsolatot tart, azal szemben is alkalmazásra kerülhetnek a bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök. A súlyos alapvető jogkorlátozás végett a törvény büntetési tételek, valamint konkrét bűncselekmények megnevezéséhez köti ezek alkalmazását. A Bt. 234. § (1) bekezdése tehát foglalta, hogy csak az öt évi vagy ennél súlyosabb szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmények esetén és a törvényben felsorolt három évig tartó szabadságvesztéssel büntetendő, szándékosan elkövetett bűncselekmények esetén alkalmazhatók. A Bt. egy maximális időtartamot is beépít korlátozásként, miszerint az érintett személlyel szemben legfeljebb kilencven napra engedélyezhető bírói engedélyvel eszköz, ami alkalmazhatók kilencven napra meghosszabbítható, de az érintett személlyel szemben összesen háromszázhatvan napig tarthat. [5]

(2. tábl. Állományok elérésénél alkalmazható leplezett eszközök. Forrás: Saját elkészítés)

Az előkészítő eljárás során adatszűrő tevékenység folytatására is van lehetőség, ami szintén érinti az alapvető jogokat. Nincs szókorlát a tevékenység foghatóságához bírói engedéllyel, viszont bizonyos szervektől való adatkérés ügyészi engedélyhez kötött.

Legitim cél vagy alkotmányos aggály?

A korábban említett leplezett eszköz fogalmából is érzékelhető, hogy az előkészítő eljárásban már alkalmazható leplezett eszközök az alapvető jogok korlátozásával vehetők igénybe. Legfontosabb alapvető jog közé tartozik a magánszféra sérthetősége, amelyet alaptörvényünk VI. cikkének (1) bekezdése rögzít. E szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, kapcsolattartását, jó hírét és otthonát tiszteltetben tartsák. A (2) bekezdés alapján mindenkinek joga van a közérdeklő adatok megismeréséhez és terjesztéséhez, továbbá személyes adatainak védelméhez is. Alaptörvényi rendelkezés mellett fontos kiemelni az Alkotmánybíróság gyakorlatát. Az 56/1994. (XI.10.) AB határozatból levezetve látszik, hogy a magánszférához való jog és a magánélet szabadságához való jog az egyén autonómiájának védelmére szolgáló alapjog, amely minden ember válaszulástét méltóságából ered.

A közérdeklő és a törvényhozásnak az alkotmányos állományban lehetősége van, hogy korlátozzák bizonyos mértékben a közérdeklő, a közosság rendjét, valamint lehetőségek van a társadalmi béke érdekében behatolni a szabadság világába, bizonyos feladatok mellett. Nemzetközi szinten, az Emberi jogok európai egyezményének 8. cikk 2. bekezdés alapján a család- és magánélet tiszteltetben tartásához való jog gyakorlására törvényben meghatározott olyan esetekben avatkozhat bele a hatóság, amikor az a demokratikus társadalom közbiztonság, az ország gazdasági jóléte érdekében, nemzetbiztonság, zavaros vagy bűncselekmény megelőzése, közérdeklő vagy más jogaink és szabadságaink védelmében szükséges.

(3. tábl. Állományok elérésénél alkalmazható leplezett eszközök. Forrás: Saját elkészítés)

Ebből adódóan a leplezett eszközök alkalmazására kivétel esetekben kerülhet sor csak a törvényes keretek között. A Bt. 214. § (5) bekezdése ennek megfelelően kimondja, hogy akkor alkalmazható leplezett eszköz, ha megalapozottan feltehető, hogy a megszerzeni kívánt információ, valamint bizonyíték a büntetőeljárás céljának eléréséhez elengedhetetlenül szükséges és más módon nem szerzhető meg. Ezek mellett nem járhat az érintett vagy más személy alapvető jogának az élethez közt bűncselekmény elkövetését iránytalan korlátozásával, illetve kényes, hogy az eszközök alkalmazásával a bűncselekménnyel összefüggő információ és bizonyíték megszerzése valószínűsíthető legyen. Alapvetően tehát, hogy az állam beavatkozása nyomozó hatóságok büntetőjogi, az az élethez közt vesztéssel és az okozott joghátránnyal arányban álljon.

Az ügyészi és bírói engedélyhez nem kötött, továbbá az ügyészi engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazásának nem kritériuma a súlyosabb bűncselekmény gyanúja a megfogalmazás. Probléma lehet a szervezett bűnözés elleni hatékony fellépése mint célra hivatkozás, ami alapján a nyomozó hatóság bármilyen eljárásnál kapcsolatban kijelentheti, hogy szerintük szervezett bűnözéssel kapcsolatos az adott cselekmény. Az előbbiek aggyálként merülhetnek fel, ugyanis olyan személyek alapvető jogának korlátozására kerülhet sor, akikkel szemben áll fent a bűncselekmény gyanúja, az az előkészítő eljárás eredményétől várja el a hatóság. Ez esetben, valóban bírói ellen elrendelhető az előkészítő eljárás?

Mi lenne a megoldás?

Az előkészítő eljárásban az alapvető jogkorlátozás történhet legítim módon, ha az megfelel az elvart követelményeknek. Különfontosságú lenne húzni egy határvonalat a közérdeklő érdekvédelem és a magánélet és nem jár az állampolgárok alapvető jogainak iránytalan sérelmével. Emiatt méltó, hogy az előkészítő eljárás iránti elrendelésről a Bt. nem szól. Indokolt lenne bizonyos korlát betartása, hogy kiszámítható legyen az eljárás iránya és ige történő elrendelése. Ezzel szinte a leplezett eszközök alkalmazását vételemre teszi a jogalkotó, kivételesen képez a bírói engedélyvel eszközök, ahol van időkeret. [6]

A legproblémásabb pont az eljárás alá vonható személyek köze, ugyanis a törvény nem konkretizálja őket. A pontos meghatározás is irányként szolgálhatna, hogy meddig tarthat ki a közérdeklő érdekvédelem érdekében végzett büntetőjogi tevékenység.

(4. tábl. Állományok elérésénél alkalmazható leplezett eszközök. Forrás: Saját elkészítés)

Felhasznált irodalom:

- [1] <http://jogtik.hu/btaz-2017-es-nyomozasi-eljaras-rol/>
- [2] Bócz Endre: Az alapvető jogok a büntető eljárásban. Jogtudományi Közlemény, 1962/21., 378. o.
- [3] Nyézet Péter: A leplezett eszközök hatékonysága, 2022, 157. o.
- [4] Mészáros Béni: A büntető eljárás új rendszere hazánkban, 2018, 178. o.
- [5] Bt. 234. § (1)-(2) bekezdés
- [6] Üveges Eszter Anna: Magánszféra kontra közérdeklő. Jogtudományi Közlemény, 2019, 67. o., 58. o.

Dudás Ferenc³² – Szekér Anna³³: Különleges bánásmód alkalmazása a büntetőeljárásban

Szent György Szakkollégium büntető-eljárásjogi poszterverseny: III. hely

Büntető-eljárásjogi poszterverseny

Különleges bánásmód alkalmazása a büntető-eljárásban

A különleges bánásmód biztosítására vonatkozó általános szabályok

A különleges bánásmód elsősorban a sértetteket és a tanúkat érinti. Az említett természetes személyek akkor minősülnek különleges bánásmódot igénylőnek, ha akadályozott személyek legfeljebb az alábbi felsorolás valamely pontjában:

- megérteiben, megérteiben,
- a törvény által előírt jogok vagy gyakorlásában, vagy kötelezettségek teljesítésében,
- vagy a büntetőeljárásban történő aktív részvételében.[1]

Célja ennek az intézményrendszernek, hogy kompenzáló hatással az akadályokat elhárítsa vagy csökkentse, és ezáltal teljes körű joggyakorlás valósuljon meg. Az intézkedés alatt itt is érthetőnek kell az alapelveket, a szükségességet és az arányosságot. A fő szabálva hivatalos elvárás, hogy az intézkedések nem sérthetik az eljárásban résztvevők jogait, különösen a védőt, és a sértett jelenléti és részvételi jogait.

[1. sz. ábra: Jogszerűség, Forrás: <https://betsina.com.au/>

Megállapítására a különleges bánásmódnak hivatalból vagy érintett kérvényére kerülhet sor. Csak a kérelem elutasítása esetén kell határozatba foglalni és ez ellen a sértett jogorvoslati alhat.

Kötelező a különleges bánásmód alkalmazása amennyiben kiskorú, fogyatékos, vagy nemi élet szabadsága és nemi erkölcs elleni bűncselekmény áldozata a sértett.

Ezen intézményrendszer alá helyezett személy teljeskörű akaratát a törvény úgy biztosítja, hogy az érintett visszautasíthatja az intézkedéseket, amelyek a különleges bánásmódból megilletik. Azonban amennyiben visszautasításra kerül sor, az eszközök egy része nem alkalmazható tovább. A Bt. kizárja a visszautasítás lehetőségét is, például nem utasítható vissza az az intézkedés, hogy a 18. életévét be nem töltött sértett vagy tanú részvételét igénylő eljárás cselekményről kép vagy hangfelvétel készítésén.[2]

[2. sz. ábra: Kiskorúak kihallgatása, Forrás: <https://amban.hu/>

A különleges bánásmód körébe tartozó intézkedések általános szabályai

A különleges bánásmód keretein belül kötelező intézkedést különbozhat meg a jogalkotó: a hatékony jogérvényesítés/joggyakorlás érdekében eszközöket és a védelmi eszközöket.

A különleges bánásmódot igénylő személy védelme érdekében a hatóság zárt adatközelet is elrendelhet hivatalból is.

A különleges bánásmódot igénylő tanút kihallgatás során zavaró személyt, védőt az ügyész, a védőt, a védő illetve a tanú indítványára a tárgyalóteremből elkövöltheti.[3]

[3. sz. ábra: Általános védelem, Forrás: <https://istodphoto.com/>

A különleges bánásmód körébe tartozó intézkedések különös szabályai

A büntetőeljárásban alkalmazott különleges bánásmód körébe tartozó intézkedésekről a törvény különös szabályokat is meghatároz. Három elkülönült esetben kötelező megállapítani a különleges bánásmód alkalmazását:

- 18. életévét be nem töltött személyek, fogyatékos személyek, nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény sértette esetén (további kötelező részletsabályok, ha a sértett a 18. életévét nem töltötte be).[4]

[4. sz. ábra: Kiskorúak kihallgatása, Forrás: <https://istodphoto.com/>

A nemi élet szabadsága és nemi erkölcs elleni bűncselekmény sértette

Nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény sértette részvételét igénylő eljárás cselekmény esetén a sértettet vele azonos nemű hallgathatja ki, és minden alkalommal a hatóság részéről vele azonos nemű személynek is jelen kell lennie. Biztosítani kell azt is, hogy a sértett részvételét

igénylő eljárás cselekményét minden alkalommal ugyanazon személy végezze. Ettől a hatóság csak abban az esetben térhet el, ha azt a sértett hozzájárul vagy maga indítványozza, vagy ha az eljárás eredményességének biztosítása ezt alkalmatlanná teszi. A törvény fő szabályai közé tartozik még, hogy szexuális bűncselekmények esetén a sértett számbeszélete a sértett életkorától függetlenül a sértett hozzájárulásával rendelhető el.[5]

[5. sz. ábra: Nemi erőszak 1., Forrás: <https://istodphoto.com/>

Amennyiben a szexuális bűncselekmény sértette a 18. életévét még nem töltötte be, ebben az esetben a sértett részvételét igénylő eljárás cselekményét az erre szabályos vagy arra alkalmasan tett helyiségben kell elvégezni. Ha ott nem hajtható végre, vagy a sértett jogai gyakorlásának, kötelezettségei teljesítésének elősegítése és kímélése, illetve védelme más módon is biztosítható. Továbbá kötelező kép- és hangfelvétel készíteni, valamint a terhelt és a védő személyesen nem lehet jelen a sértett részvételét igénylő eljárás cselekmény helyszínén. Biztosítani kell, hogy telekommunikációs eszköz alkalmazása során a sértett kizárólag az eljárás bírói ügyezőt vagy nyomozó hatóság tagját láthassa. A sértett védelmét szolgálja az a törvényi előírás, miszerint a bíróság hivatalból vagy indítványra melközheti a sértett tanúként történő kihallgatását, ha a sértett kihallgatásának a nyomozás során már sor került, az előbb említett kép- és hangfelvétel készítésével. Ilyen esetben a sértett nyomozás során tett tanúvallomása bizonyítási eszközként felhasználható.[6]

[6. sz. ábra: Nemi erőszak 2., Forrás: <https://istodphoto.com/>

Felhasznált irodalom:

- [1] 2017. évi XC. törvény 81. § (1)-(2)
  - [2] 2017. évi XC. törvény 82. § - 83. §
  - [3] 2017. évi XC. törvény 85. § - 86. §
  - [4] Dr. Lencse Balázs: Speciális védelmi eszközök, avagy különleges bánásmód az unko normáktól az új büntetőeljárásról Adócsig, Büntetőjogi Szemle, 2018/2. sz. 69-71. o.
  - [5] 2017. évi XC. törvény 89. § (1)-(3)
  - [6] 2017. évi XC. törvény 89. § (4)-(5)
- Fantóly Zsolt - Budapesti Árpád (2019): Büntető eljárásjogi ismeretek I., Stóckus rész, Deből Campus Kiadó, Budapest, 69-75. o.

³² Dudás Ferenc r. tisztjelölt, I/1 az NKE RTK Szent György Szakkollégium Gazdasági és Pályázati Bizottság vezetője

³³ Szekér Anna r. tisztjelölt, II/6 az NKE RTK Szent György Szakkollégium Hallgatói igazgatója

Adamik Zsolt Leon³⁴ – Czeglédi Bence³⁵: „Személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedések a büntetőeljárás során”

Büntető-eljárásjogi poszterverseny

Személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedések a büntetőeljárás során

Sok tévhit, de mi a valóság?

Ön tudja hogyan, mennyi ideig és milyen módon korlátozhatják a szabadságát? A poszterünk tanulmányozása után megismerheti, hogy a törvény miként nevezi és szabályozza a személyi szabadságot érintő kényszerintézkedéseket a büntetőeljárás során.

Bevezetés:

A poszter fő célja, hogy az olvasó belátást nyerhessen a személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedések fogalmába, feltételekénbe, jelentőségébe és megismerhesse az egyes kényszerintézkedéseket, amelyeket törvényünk további felsorol. Ezek nem mások, mint az őrizet, távollattartás, bűnügyi felügyelet, letartóztatás és előzetes kényszerügykezelés.

(pl. 1.sz. ábra: Kényszer, Fotó: iStockphoto)

Jelentőségük:

A büntetőeljárás természetes velejárója a kényszerintézkedések rendszere. Felmerülhet a kérdés, hogy miért rendszerrel beszélünk? A válasz egyszerű, mivel az szempont szerint csoportosíthatjuk őket. Pl.: Mely alányoktól szemben alkalmazhatók, mely hatóság jogosult elrendelni, de a legismertebb csoportosítás mód a korlátozott alapjog szerinti. Az utóbbi csoportosítás alapján beszélhetünk személyi szabadságot érintő kényszerintézkedésekről, valamint vagyoni jogokat érintő kényszerintézkedésekről. E csoportosítás alapján következtethetünk a fogalmára is. A kényszerintézkedések olyan aktszók, melyek alapvető jogokat korlátoznak. A köztudatban sokszor tévesen élnek aze intézkedések, hiszen fontos kiemelni, hogy ezek nem büntetések, és nem is előrehozott büntetések, mivel céljuk nem szankcionális jellegű és nem is csak a terhelttel szemben alkalmazhatóak. Céjük egyszerűen megfogalmazva nem más, mint maga a büntetőeljárás eredményes lefolytatása.

Feltételrendszerük:

Mely hatóság rendel el őket? Az őrizetet mind a 3 eljáró hatóság (bírósg, ügyészség, nyomozó hatóság), míg a többi pedig kizárólag a bíróság rendelheti el, ezért ezeket a törvény úgy nevezi, mint személyi szabadságot korlátozó bírói engedélyes kényszerintézkedések. Ahhoz, hogy a bíróság az utóbbiakat elrendelhesse, általában az költözés feltételeknek kell fennállniuk. Általános feltételeként költözött tudunk nevezni (mindkettőnek érvényesülnie kell): 1. Ha a terhelt a bcs. elkövetésével megalapozottan gyanúsítható vagy vele szemben védát emeltek, 2. Az éleml kivánt ol más módon nem biztosítható. A költözés feltételek közül csak egynek kell fennállnia, amelyek célja lényegében az eljárás eredményes, oltszerű, törvényes lefolytatása (pl. a terhelt a hatóságok elöl megszokott, szokást követően meg, elrejtőzött). A törvény nevesíti azokat az okokat is, amely alapján egy-egy ilyen intézkedés elrendelhető a bíróság által (pl. távollattartás elrendelhető bíróságtól megkördőyözés érdekében). A eljött, sokszor tévesen használják ezt a kifejezést a hatóságoknak ama kell rendelkezniük, hogy a lehető legrövidebb ideig tartzanak, de megszűnnek, ha

tartamuk lejárt, nyomozás határideje lejárt és nem emeltek védát, magát az eljárást megszüntették vagy felüggesztették, illetve az eljárást jogerősen befejezték.

(pl. 2.sz. ábra: Jogerősítés, Fotó: iStockphoto)

Az őrizet:

Az őrizet a terhelt, vagy a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy személyi szabadságának átmeneti elvonása. Itt a költözés az átmeneti. Hiszen ez egy rövid ideig tartó intézkedés, legfeljebb 72 óráig tarthat. A 3 nyomozó hatóság a fent említett személyekkel szemben őrizetet rendel el tettenérés esetén, ha személy azonosítási nem állapítható meg, ha vele szemben szem. szab. korlátozó bírói engedélyes kényszerintézkedés elrendelése valószínűsíthető, vagy rendelkezéseket követ el a tárgyaláson. Fontos megjegyezni, hogy az őrizet elrendelése után annak tényéről és helyéről a terhelt által megjelölt nagykorú személyt tájékoztatni kell. Amennyiben az veszélyeztetné az eljárás eredményességét, akkor más személyt kell a terheltnek kijelölni, de ha az utóbbi eset áll fenn ismét csak, akkor az elrendelő hatóság újabb megjelölhet az értesítést. Ez ellen már jogorvoslati élhet a terhelt és védője.

A távollattartás és a bűnügyi felügyelet:

Mind a két kényszerintézkedés hasonlóképpen korlátozza a terhelt jogait, szabad gyökördsében. Ezért oltszerű őket együtt bemutatni. A távollattartás elsősorban a terhelt szabad kapcsolattartását korlátozza és ennek érdekében a szabad mozgáshoz, lakóhely illetve tartózkodási hely szabad megválasztásához való jogot is korlátozza. A távollattartás elrendelésekor a bíróság magatartási szabályokat előírja, hogy a terhelt meghatározott személlyel ne lépjen kapcsolatba illetve tartsa tőle távol magát. Továbbá előírhatják, hogy a terhelt meghatározott lakást hagyjon el, illetve a távollattartással érintett személy tényleges tartózkodási helyéről és az általa gyakran látogatott intézményekről (munkahely, nevelési-oktatási intézmény) maradjon távol. Elsősorban a sértett védelemét és az eredményes bizonyítást szolgálja az az intézkedés. Gondoljunk csak bele, hogy távollattartás nélkül a terhelt könnyen megfélemlíthati a sértettet az pedig nagyban gátolhatja az eredményes eljárás lefolytatását. A bűnügyi felügyelet ettől elbörően a terhelt szabad mozgáshoz a lakóhely, illetve tartózkodási hely szabad megválasztásához való jogát korlátozza. Ez a kényszerintézkedés egyéni, a költözési Bc.-ben még két önálló kényszerintézkedést a lakóhelyhagyási bírságot, illetve a házi őrizetet, továbbá tartalmaz elemeket a távollattartásból is. Mind a két kényszerintézkedésben alkalmazható a terhelt mozgását nyomon követő technikai eszköz, elsősorban ezek az eszközök teszik lehetővé a terhelt helyes magatartásának ellenőrzését. Láthatjuk, hogy az eredményes büntetőeljárás lefolytatásához ezek az intézkedések, elengedhetetlenek éppen ezért gyakran is alkalmazzzák azokat.

Letartóztatás:

A leg súlyosabb kényszerintézkedés, hiszen a terhelt személyi szabadságának teljes elvonásával jár, ugyanis ezt büntetés-végrehajtási intézetben tölti az érintett személy a jogerős ügydöntő határozat meghozatala eljött. Sokszor tévesen használják ezt a kifejezést a mindennapokban, sőt akár még a médiában is. Hiszen gyakran hallani, hogy „a rendőrség letartóztatta XY-t”.

De a rendőri a rendőri intézkedés során nem letartóztat, hanem elől. A letartóztatást tehát a büntetőeljárás keretén belül a bíróság rendel el. A letartóztatás felső időhatárát is meghatározza a törvény. Legfeljebb 1 évig tart, ha a terhelttel szemben 3 hónapnál nem súlyosabb szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmények miatt van folyamatban eljárás, ugyancsak az arányok: egyenesen arányban növekedve a következték: 3 év-10 évvel nem súlyosabb, 4 év-10 évvel súlyosabb. Általános esetben, mint mér említettük Büntetés-Végrehajtási intézetben kerül végrehajtásra, de kivételesen rendőrségi fogdában, fiatalok esetében javítóintézetben is sor kerülhet rá.

Az előzetes kényszerügykezelés:

Talán a legkülönlegesebb kényszerintézkedés az előzetes kényszerügykezelés. Ha a nyomozás alatt ama lehet következtetni, hogy a gyanúsított elmenekülése körbe állapított, akkor szükséges a bcs. az elotti eljárásigény elállása, gyógykezelése mielőtt a bíróság elrendeli a kényszerügykezelést. Az intézkedéssel a terhelt személyi szabadságát elvonják. Az előzetes kényszerügykezelés elrendeléséhez sok feltételnek (általános és költözés) egyidőben fenn kell állnia és Igazságügyi Megfigyelő és Elhelyezésközpont Intézetben hajtják végre. Feltételei és szabályai valamint alkalmazási módja sok esetben meggyeznek a letartóztatásával.

(pl. 3.sz. ábra: Védát emelés, Fotó: iStockphoto)

Összegzés:

Láthatjuk, hogy a személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedések komplex rendszert alkotnak. Alkalmazzuk a hazai joggyakorlatban igen gyakran. Ezért is oltszerű ha akár csak csakoly mértékben is de tisztában vagyunk velük.

Felhasznált irodalom:

- [1] Fentoly Zsanett-Budahézi Árpád: Büntető eljárásjog (ismertek) 2. Sztkur rész, 2027 pp. 141-153.
- [2] <https://net.jogter.hu/szabalyok/bc/bc1200280.ty>

Készítette:

Adamik Zsolt Leon

Czeglédi Bence

³⁴ Adamik Zsolt Leon r. tisztjelölt, II/1 az NKE RTK Szent György Szakkollégium Hallgatói igazgatói igazgatóhelyettes

³⁵ Czeglédi Bence r. tisztjelölt az NKE RTK Szent György Szakkollégium tagja

Büntető-eljárásjogi poszterverseny

Bizonyítási eszközök

Bizonyítási eszközök rövid bemutatása

A bizonyítás olyan művelet, ahol az írást tényekből következtetünk az ismeretlenekre a büntetőeljáráshoz. A célja az igazság megismerése, a bűncselekmény igazolása és döntés arról, hogy a terhelt büntetőjogi felelőssége megállapítható-e. Ezeknek a megállapítás érdekében eljárás cselekményeket végez a nyomozó hatóság és bizonyítási eszközöket gyűjt.

Bizonyítási eszközök

A bizonyítási eszköz és a bizonyíték fogalma a gyakorlatban átélést mutathat, a köztek lévő szoros kapcsolat miatt. Bizonyíték nincs bizonyítási eszköz nélkül és a bizonyíték csak a törvényben meghatározott, törvényesen szerzett eszközökből származhat. Halmozatosan érthető, úgy lenne a leggyakoribb elmagyarázni, hogy a bizonyítási eszköz a nagy halmaz, amiben a bizonyíték egy kisebb halmazként helyet foglal.

Be. 165. § A bizonyítás eszközei:

- a) a tanúvallomás,
- b) a terhelt vallomása,
- c) a szakvélemény,
- d) a pártfogó felügyelő véleménye,
- e) a tárgyi bizonyítási eszköz, ideértve az íratot és az okiratot is, és
- f) az elektronikus adat.[1]

Csoportosítás

A bizonyítékok csoportosítását többféleképpen lehet megadni. Az első az adatforrás jellege alapján lehet eredeti, illetve származékos. A második vonatkozás szempontjából lehet közvetett vagy közvetlen. A harmadik a terhelt szempontjából terhelt, illetve mentő. A negyedik a terhelt szempontjából súlyosító vagy enyhítő. Az ötödik a bizonyíték származását illetően a büntetőeljárás során eljáró hatóság vagy más hatóság által jogszerűen szerzett. A hatodik pedig az értékelés alapján, a hatóság elfogadta, illetve elvetette a bizonyítékot.

A bizonyítási eszközök bemutatása:

A tanúvallomás (Be. 168.-182. §) Tanúként az hallgatható ki, akinek a bizonyítandó bűnről tudomása lehet. A büntetőeljárás során a leggyakrabban használt bizonyíték. Mindenki számára kötelezettség a tanúvallomás megtétele, kora, nemre, vallásra, állampolgárságra tekintet nélkül. A tanúnak jogi és kötelezettsége is egyenlőt vannak. A tanúnak kötelezettsége van a vallomástételhez, vallomásmegtagadáshoz, inkább vallomástételhez és személyes védelemhez van jogi kötelezettsége. Ezenben a kötelezettségében szerepel vallomástételi, a megjelenési, igazmondási és a közreműködési kötelezettség. A tanúvallomások

lehetnek akadályai, amik a vallomástétel tilalma és a nyomait tartalmazza. Annak során jött létre vagy megtagadása. Ezeket a Be. 169.-175. § szakaszai tartalmazzák. A tanúkat egyenként kell kihallgatni.

A terhelt vallomása (Be. 183.-187. §) A terhelt a büntetőeljárásban több szerepet tölthet be, az eljárás cselekménynek a részvevője, valamint a vallomása révén bizonyítási eszköz is származik tőle. Fontos a terheltet figyelmeztetni az elad kihallgatás előtt, mivel ennek hiányában a vallomása nem minősül vallomásnak. A terheltnek először a személyazonosságáról és elérhetőségéről kell nyilatkoznia. A személyazonosság után ismertetni kell vele a jogait (Be. 185. §) Amint az megtörtént következhet a vallomástétel. A vallomástétel a tanúvallomáshoz hasonlóan zajlik le.

A szakvélemény (Be. 188.-201. §) Ha a bizonyítandó tény megállapításához vagy megítéléséhez különleges szakértelmre van szükség, szakértőt kell alkalmazni. A Szakvé. alapján igazságügyi szakértői bevételeket természetes személy, gazdasági társaság és szolgáltató, igazságügyi szakértői intézmény és igazságügyi szakértői intézet, igazságügyi szakértői bevételek, külön jogszabályban feljogosított állami szerv, intézmény, intézet és szervezet és külön törvény szerinti Tejesítési igazgatási Szakértői Szerv végezhet. A szakértő alkalmazása kizárólag bíróságnak, bíróságnak, az ügyészség és a nyomozó hatóság alkalmazhat. A szakértő kizárólag bíróságnak, bíróságnak, az ügyészség és a nyomozó hatóság alkalmazhat. A szakértő kizárólag bíróságnak, bíróságnak, az ügyészség és a nyomozó hatóság alkalmazhat. A szakértő kizárólag bíróságnak, bíróságnak, az ügyészség és a nyomozó hatóság alkalmazhat.

A pártfogó felügyelő véleménye (Be. 202.- 203. §) Az új Be.-ben a pártfogó felügyelő véleményét külön bizonyítási eszközként kezelik. Korábban ez egy speciális szakvéleménynek számított, abból kifolyólag a szakértőre vonatkozó rendelkezések jelentősen részben a pártfogó felügyelőre is alkalmazni kell. A bíróság és az ügyészség pártfogó felügyelő véleménye beszerzését rendelheti el a következő esetekben:

- büntetés vagy intézkedés alkalmazása előtt,
- a felbontás ügyviszi felügyelő alkalmazása előtt,
- közvetlen eljárás utalás előtt.

[1] Sz. Ábra: Tárgyi eszköz. Forrás: <https://www.nyomozas.gov.hu/>

A tárgyi bizonyítási eszköz, elektronikus adat (Be. 204.-205. §) Tárgyi bizonyítási eszköz minden olyan tárgy, amely bizonyítandó tény bizonyítására alkalmas. Például: a bűncselekmény vagy az elkövető

Bizonyítékok értékelése

A bizonyítékok értékelésére vonatkozó rendelkezéseket a Be. 167. §-a rögzíti. A bizonyítékok értékelésének szerepe a tárgyalás során mutatkozik meg. A bíróságnak ítélni kell a bizonyítékok végső értékeit, ahol körültekintően és mélyrehatóan vizsgálják meg a bizonyítékok hitelességét. A bizonyítékok értékelésére jellemző a szabad bizonyítás elve, miszerint a törvényben meghatározott minden bizonyítási eszköz alkalmazható a büntetőeljárás során. A törvény viszont elrendeli egyes bizonyítási eszközök igénybevételét, de ez nem zárja ki a többi eszköz használatát.

[2] Sz. Ábra: Rendőri ellenőrzés. Forrás: <https://www.police.hu/>

A törvényes bizonyítási eszközök közül a hatóság saját belátása szerint választhat, hogy melyiket fogja alkalmazni. Ez a döntést negyben befolyásolja, hogy az adott ügy körülményeinek hatására melyik eszközt tudják alkalmazni a bizonyítandó tény megállapítására. A bizonyítékoknak nincs hierarchiája, nem lehet az egyiket a másik elé helyezni egy rangsorban. A bizonyítékok értéke az általuk megállapítható tény szerint alakul. A bizonyítékoknak van egy bizonyító erejük, ami például a tanú vallomásként hitelesség, a szakértő szakértésén és elfogultságán alapul. Az elbíráló személy szakmai felkészültsége és az élettapasztalata nagy befolyást gyakorol a bizonyító erő megbecsülésének folyamán.

A bizonyítékok a büntetőeljárás során az elbíráló hivataltól személy meggyőződését jelentősen befolyásolják.

Felhasznált irodalom:

PANTOLY ZSANNETT, BUDAHÁZI ÁRMAD: Büntető eljárásjogi ismeretek: 2027. évi XC. Törvény a büntetőeljárásról

Büntető-eljárásjogi poszterverseny

Bizonyítási cselekmények

Az egyes bizonyítási cselekmények bemutatása

A bizonyítási cselekmények a büntető eljárást nyitották meg. Mint ahogy a nevében is benne van, alapvetően a nyomozás megindítását követően a bizonyításhoz szükségesek ezek a cselekmények.

A szemle, a helyszíni kihallgatás, a bizonyítási kísérlet, a felismerésre bemutatás, a szembeállítás és a műszeres vallomáellenőrzés.

A fenti bizonyítási cselekmények lefolytatására van lehetőségük a hatóságoknak. Mi is a technológiájuk az egyes cselekményeknél? Haladjunk sorban! Az első cselekmény tehát a szemle, amelyet a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság rendel el és tart meg, ha a bizonyítandó tény megismeréséhez megállapításához személy, tárgy vagy helyszín megtekintése, illetve tárgy vagy helyszín megfigyelése szükséges. A szemlén felkutatják és meg a bűnös a tárgyi bizonyítási eszközöket. Továbbá részletesen rögzíteni kell a bizonyítás szempontjából lényeges körülményeket. Ez azt jelenti, hogy közzé kell a szemle felkutatásának, összegyűjtésének a menetét, módját, helyét és állapotát. A szemle tárgyairól képf-, hang-, illetve képf- és hangfelvételt, rajtot vagy vázlatot lehet készíteni, amit jegyzőkönyvbe kell beírni. Lehetőség van a szemle során szakértőt alkalmazni.

1.sz. ábra. Egy éjszakai bűnügyi helyszínen a szemle. Forrás: <https://www.police.hu/kepek>

A következő bizonyítási cselekmény a helyszíni kihallgatás. Itt is a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság jár el. A helyszínen hallgatják ki a terheltet és a tanút, ha ezt szükségesnek vélik, hogy a bizonyítási cselekmény helyszínén vagy a bizonyítási cselekmény összefüggő más helyszínen tetsző vallomást, műszert meg az elkövetés helyét, vagy a bizonyítási cselekmény összefüggő más helyét, tárgy bizonyítási eszközt, illetve a cselekmény lefolyását. Így tisztában lehetünk a helyszínen az eljárásban résztvevők. Előzetesen a terheltet, illetve a tanút ki kell hallgatni ezzel kapcsolatban, hogy a kérdéses helyet, cselekményt vagy tárgyi bizonyítási eszközt milyen körülmények között észlelte, és minél ismertebb fel.

A harmadik bizonyítási cselekmény a bizonyítási kísérlet. Ezt akkor szokták alkalmazni, ha azt kell megállapítani vagy ellenőrizni, hogy valamilyen esemény vagy jelenség meghatározott helyen, időben, módon, illetve körülmények között megtörténhet-e. Lehetőség szerint bizonyítási kísérletet ugyanolyan körülmények között kell lefolytatni, mint ahogyan a vizsgált esemény vagy jelenség megtörtént, illetve megtörténhetett. Szintén a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság rendel el és tartja.

A negyedik bizonyítási cselekmény a felismerésre bemutatás. Ez szintén ismertebb lehet filmszerű jelenségek, ilyenkor a terheltnek vagy a tanúnak legalább három személyt vagy tárgyat kell bemutatni annak felismerés céljából. Lehetőség van arra is, hogy a terheltnek vagy a tanúnak felismerésre személyt vagy

bűnös képf-, hang- vagy képf- és hangfelvételen is gyűjtött műszereis vallomáellenőrzését a nyomozási bemutatásnak, ha máshogy nem megfogható a szemle során. Ehhez a vizsgálathoz természetesen a tanú felismerésre bemutatás. Hirdessék előt az a személyt, és a gyűjtött hozzájárulása szükséges. A kioldó a felismerésre várható, részletesen ki kell hallgatni arról, hogy a kérdéses személyt vagy tárgyat milyen körülmények között észlelte, milyen kapcsolata van vele, illetve minél ismertebb fel. Amikor személyeket mutatnak be, akkor az ügyről független és így a felismerést végző által nem ismert, illetve kérdéses személyt a felismerést végző személy által megjelölt jellemző ismertetőjegyekben azonos tulajdonságú személyeket kell a kérdéses személlyel egy csoportba állítani ezek a jellemző tulajdonságok például az illető neve azonos, hasonló életkorú, testalkatú, bőrszínű, építészeti vagy esetleg öltözéti személy. Az indifferens személyekhez viszonyított kihallgatásait a habarchozátja meg, a felismerés előtt a hatóság felhívja a bemutatásra kerülő személyek között általa válassza helyet foglalja el. Amikor pedig tárgyakat mutatnak be, akkor a kérdéses tárgyat ahhoz hasonló tárgyak között kell elhelyezni. Mind a kérdéses személynek, mind a kérdéses tárgynak a csoporton belüli elhelyezése a többitől jelentős mértékben nem térhet el, nem lehet feltűnő se. A bemutatást több felismerő személy esetében is külön-külön, egymás bevonásával kell végezni. (Be. 210. § (4) bekezdés) Vannak olyan esetek, amikor szükséges a tanú védelme, akkor a felismerésre bemutatást olyan módon kell elvégezni, hogy a felismerésre bemutatott a tanút ne tudja felismerni, vagy észlelni. Ez a gyakorlatban legtöbbször datatechnológiával megoldható. A következő bemutatandó bizonyítási cselekmény a szembeállítás. Ez a leggyakoribb a bizonyítási eljárások közül. De eredményt, tehát a vallomások közötti ellentét feloldását ritkán hozza. Akkor alkalmazják, ha a terhelt és a tanú a vallomásaikban ellentétes dolgokat vallanak, ilyenkor a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság ezen ellentét tisztázását szembeállításra kéri meg. A szembeállítás személyek vallomásaikat szóban közlik egymással, ezután lehetőség van arra is, hogy a szembeállítás egymással kérdéseket tegyenek fel. A szembeállítás során először is a szembeállított kijelentéseket teszik, amelyek bizonyító tények, másképp a szembeállított végző személy a viselkedését mindenképpen megfigyeli és szorint az elhangzottak hibát érdemlőnek értékeléséhez további adatokra tehet szert. A büntetőeljárásban egymással szembeállítottak terhelhet terhelttel, terheltet tanúval vagy tanút tanúval. Sokszor előfordul, hogy a szembeállított személyek a vallomásaikat fenntartják bármilyen változtatás nélkül, így ilyenkor a szembeállítás sajnos eredménytelen, ennek tényét pedig jegyzőkönyvbe kell rögzíteni. Ugyanígy kell eljárni, ha eredményre vezetett a szembeállítás, ami azt jelenti, hogy a szembeállítottak egyik bevallja, hogy tárgyilag tévedett, korábban nem a valóságot állította. Itt is figyelni kell arra, hogyha szükséges teszi a tanú vagy a terhelt kímélete, akkor a két személy szembeállítását mellőzni kell. Okot adhat erre többek között például az is, ha a tanú nem tartotta be a tisztviselők útlevelét; esetekben sem kerülhet sor a szembeállításra.

Az utolsó bizonyítási cselekmény a műszeres vallomáellenőrzés. Ez is egy érdekes dolog, amit már bizonyon láthattak már különböző videóban is akár. A gyakorlatban „hagyományos vizsgálatként” van elterjedve, legtöbbször talán így hallgattak. Az ügyészség vagy a nyomozó hatóság rendel el a tanú vagy a

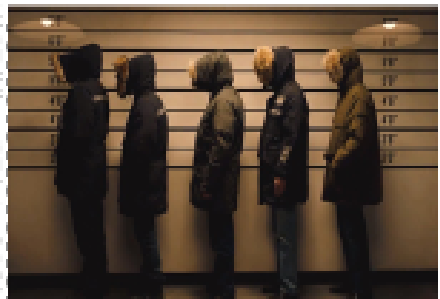
gyűjtött műszereis vallomáellenőrzését a nyomozási bemutatásnak, ha máshogy nem megfogható a szemle során. Ehhez a vizsgálathoz természetesen a tanú felismerésre bemutatás. Hirdessék előt az a személyt, és a gyűjtött hozzájárulása szükséges. A kioldó a felismerésre várható, részletesen ki kell hallgatni arról, hogy a kérdéses személyt vagy tárgyat milyen körülmények között észlelte, milyen kapcsolata van vele, illetve minél ismertebb fel. Amikor személyeket mutatnak be, akkor az ügyről független és így a felismerést végző által nem ismert, illetve kérdéses személyt a felismerést végző személy által megjelölt jellemző ismertetőjegyekben azonos tulajdonságú személyeket kell a kérdéses személlyel egy csoportba állítani ezek a jellemző tulajdonságok például az illető neve azonos, hasonló életkorú, testalkatú, bőrszínű, építészeti vagy esetleg öltözéti személy. Az indifferens személyekhez viszonyított kihallgatásait a habarchozátja meg, a felismerés előtt a hatóság felhívja a bemutatásra kerülő személyek között általa válassza helyet foglalja el. Amikor pedig tárgyakat mutatnak be, akkor a kérdéses tárgyat ahhoz hasonló tárgyak között kell elhelyezni. Mind a kérdéses személynek, mind a kérdéses tárgynak a csoporton belüli elhelyezése a többitől jelentős mértékben nem térhet el, nem lehet feltűnő se. A bemutatást több felismerő személy esetében is külön-külön, egymás bevonásával kell végezni. (Be. 210. § (4) bekezdés) Vannak olyan esetek, amikor szükséges a tanú védelme, akkor a felismerésre bemutatást olyan módon kell elvégezni, hogy a felismerésre bemutatott a tanút ne tudja felismerni, vagy észlelni. Ez a gyakorlatban legtöbbször datatechnológiával megoldható. A következő bemutatandó bizonyítási cselekmény a szembeállítás. Ez a leggyakoribb a bizonyítási eljárások közül. De eredményt, tehát a vallomások közötti ellentét feloldását ritkán hozza. Akkor alkalmazják, ha a terhelt és a tanú a vallomásaikban ellentétes dolgokat vallanak, ilyenkor a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság ezen ellentét tisztázását szembeállításra kéri meg. A szembeállítás személyek vallomásaikat szóban közlik egymással, ezután lehetőség van arra is, hogy a szembeállítás egymással kérdéseket tegyenek fel. A szembeállítás során először is a szembeállított kijelentéseket teszik, amelyek bizonyító tények, másképp a szembeállított végző személy a viselkedését mindenképpen megfigyeli és szorint az elhangzottak hibát érdemlőnek értékeléséhez további adatokra tehet szert. A büntetőeljárásban egymással szembeállítottak terhelhet terhelttel, terheltet tanúval vagy tanút tanúval. Sokszor előfordul, hogy a szembeállított személyek a vallomásaikat fenntartják bármilyen változtatás nélkül, így ilyenkor a szembeállítás sajnos eredménytelen, ennek tényét pedig jegyzőkönyvbe kell rögzíteni. Ugyanígy kell eljárni, ha eredményre vezetett a szembeállítás, ami azt jelenti, hogy a szembeállítottak egyik bevallja, hogy tárgyilag tévedett, korábban nem a valóságot állította. Itt is figyelni kell arra, hogyha szükséges teszi a tanú vagy a terhelt kímélete, akkor a két személy szembeállítását mellőzni kell. Okot adhat erre többek között például az is, ha a tanú nem tartotta be a tisztviselők útlevelét; esetekben sem kerülhet sor a szembeállításra.

2.sz. ábra. Polygráf vizsgálat büntetőeljárásban. Forrás: <https://dramap.ro>

Felhasznált irodalom:

- 2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról
- Fantoly Zsanett - Budaházi Árpád, (2019): Büntető eljárásjogi ismeretek I. Statikus rész. Dialóg Campus Kiadó, Budapest.

3.sz. ábra. Felismerési bemutatás. Forrás: <https://www.police.hu>

Az utolsó bizonyítási cselekmény a műszeres vallomáellenőrzés. Ez is egy érdekes dolog, amit már bizonyon láthattak már különböző videóban is akár. A gyakorlatban „hagyományos vizsgálatként” van elterjedve, legtöbbször talán így hallgattak. Az ügyészség vagy a nyomozó hatóság rendel el a tanú vagy a

Büntető-eljárásjogi poszterverseny

A zaklatás büntető-eljárásjogi háttere

Zaklatás

Az „1978. évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyvről” még nem tartalmazta a zaklatás fogalmát. A zaklatást, mint bűncselekményt, büntetőjogi értelemben az „2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről” tartalmazta először.

[1.sz. Ábra: Zaklatás áldozata. Fotó: <https://www.shutterstock.com/image-photo/young-woman-sitting-ground-her-hands-are-clasped-her-eyes-are-closed-she-is-crying>?

Az eljárás elindítója

A Btk. 231. §-ának (2) bekezdésére figyelemmel a zaklatás valamennyi alap- és módosított esete közöttleg megáldozhatóság bűntudható. Tehát eljárást csak a sértett kezdeményezhet, hivatalból nem indulhat. A jogosult megáldozhatóság hiányában a büntetőeljárást nem lehet megindítani, illetőleg ha már megindult, meg kell szüntetni.

Történt bűncselekmény?

„222. § (1) Aki abból a célból, hogy más megfélemlítse, v. más magánéletébe, ill. mindennapi életvitelébe önkényesen beavatkozzon, rendszeresen/tartósan létezőgátló, ha súlyosabb esetben valósul meg, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”

A zaklatás említett esete akkor állapítható meg, ha a háborgatás rendszeres vagy tartós, így a cselekmények között időtartam is lényeges.

- 1. A megáldozás tényállásoszerű legyen (és súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg).
- 2. Az elkövető a büntethetőségi korhatárt elérte (tizenegyedik életévét betöltötte).
- 3. A sértett (jogosa) joghatályos megáldozhatóságát előterjesztette.
- 4. A bűncselekmény elkövetése a büntetőeljárási bizonyítható (nem mondható, de büntetőjogi felelősség megállapításához elengethetetlen feltétel).

Büntetőjogi felelősség terheli?

Gyakran véds vagy szokás követésében az egyik fél próbál rendszeresen kapcsolatot létesíteni a másik féllel. Amennyiben ez indokolt mértékben zajlik, nem valósul meg bűncselekmény. Ilyen például a köznevelési munkatársak látogatás vagy közös vacsorával való rendelkezés. Így a kapcsolattartás tartalma és oka is lényeges büntetőjogi felelősség megállapítása szempontjából.

„(2) Aki felülmúlja céljából a) más vagy né önkéntes hozzájárulását személy elleni erőszakos vagy közveszélyt okozó büntetőjogi cselekmény elkövetésével megfélemlít, vagy b) azt a létszámot kelti, hogy más életét, testi épségét vagy egészségét sérti vagy köznevelési veszélyeztetés eseményt okozhat, ha vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.” Amennyiben garanzáltság a megvalósul a cselekmény nem minősül zaklatásnak. A (2) bekezdést az különbözteti meg a garanzáltságtól, hogy nem fizikai

hatásra épül a cselekmény, hanem szóban akár írásban magatartással csupán fenyegetőzik a terhek. Amennyiben a fizikai ráhatással fenyegetés a sértetben történő félelemkeltés céljával történik, a magatartás alkalmas lehet a zaklatás vétségének megállapításához.

Ki az elkövető?

2012. évi C. törvény 1. § foglalt bármely személy lehet az elkövető, azonban „(3) Aki a zaklatást

- a) házasúrnak, volt házasúrnak, ellettárnak vagy volt ellettárnak sérelmére,
- b) nevelés, felügyelés, gondozása vagy gyógykezelése alatt álló személy sérelmére,
- c) hatalmi vagy befolyású helyzetével visszaélve, illetve
- d) hivatalba személy sérelmére, hivatali tevékenységével össze nem egyeztethető helyen vagy időben követi el, az (1) bekezdésben meghatározott esetében két évig, a (2) bekezdésben meghatározott esetében büntetés miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”

[2.sz. Ábra: Online zaklatás. Fotó: <https://www.shutterstock.com/image-photo/young-woman-looking-down-happy>?

Az online zaklatás

A zaklatás olyan formája, ahol telekommunikációs eszköz használatával vagy az interneten keresztül a Btk. 222. § hatálya alá tartozó cselekedeteket követnek el.

Törvényben e-mailek keresztül, internetes chat oldalakon, valamint mobiltelefon használatával zaklatás céljából. Személyes adatok megszerzésére, felhasználásra, módosítására. Hamis identitással, szexuális vonzattal és kiskorúkat ellen. Az interneten megköltött magatartásoknak nyom marad, ami a bizonyítást is nagyban segíti. Amennyiben zaklatás bűncselekményének nem minősül a személy elleni online megnyilvánulás lehet megfélemlítés (Btk. 226. §), becsüléssértés (Btk. 227. §), a becsület csorbítására alkalmas hamis hang- vagy képfelhatal nyilvánosságos hozatala és közzététele (Btk. 226/A. § és 226/B. §), de meg lehet említeni a kényszerítés (Btk. 195. §) bűncselekményét is.

Bizonyíthatóság

A zaklatás bűncselekménye megvalósítható egymást verbálisan. Ilyenkor a magatartásnak nem kellőznie nyoma, ezáltal ez nehezen bizonyítható. Esetekben a sértett és a barát vallomását lehet venni a bizonyítás alapjául. Gyakori (3) oka egy adott eljárás megakadályozásának, hogy a zaklatás védjett nincs ami aláírásos, a gyűlölettel vallomással szemben pedig egy sértés a minden kétséget kizáró bizonyításhoz nem elegendő.

A zaklatás bűncselekménye megvalósítható másrészt levelek, e-mailek, online közösségi médián, chat üzenet formájában és telefonos hívásokban. Ezekben az esetekben kézzel fogható, nyomot hagy a zaklatás. Telefonos zaklatás esetén, a hívásnaplóból egyértelműen megállapítható, hogy a gyűlölettel mikor és milyen gyakorisággal vette fel a kapcsolatot vagy próbált elérni a sértettet. Ezeknek a hívásoknak az üzeneteknek a tartalma is lényeges, ezért fontos hogy próbálkozzon hangfelvétel és képfelhatal közzétételével. A közösségi oldalakon, társkereső oldalakon és e-mail formájában küldött szöveges üzeneteket, posztokat lehetőségek van közgazdasági által hivatalos és nyomtatott formában benyújtani, így a nyomozati anyag részévé válnak.

Hivatalos személy zaklatása

Ha jogosult eljárása során az elkövető erőszakos cselekménnyel fenyegeti meg az intézkedő hivatalos személyt, amellyel akadályozza vagy intézkedése környékben, akkor csak a hivatalos személy (közfeladatot ellátó személy) elleni erőszak bűncselekménye állapítható meg, zaklatás nem. Ha viszont intézkedése miatt fenyegeti meg bűncselekménnyel, akkor közérdekű zaklatásnak minősülhet.

Szankciók

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről 222. § (1) bekezdésében lelt állapotában, ha egyéb bűncselekmény nem valósul meg, akár egy évig terjedő szabadságvesztés is büntetendő. Amennyiben a (2) bekezdésben foglalt hatálya alá tartozik a cselekmény, azaz az elkövető erőszakos cselekmény elkövetésével fenyeget, vagy annak létesítését követi, az két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Az a személy, aki a (3) bekezdésben meghatározott személyek ellen követ el zaklatás bűncselekményt, az (1) bekezdésben foglalt megfélemlítés esetén 2 évig, a (2) bekezdésben foglaltak szerint félelemkeltés céljából három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Mit tegyél ha zaklatás áldozatává váltál?

A legfontosabb az, hogy ne válaszoljunk az üzenetekre és hívásokra, mert ha a kommunikáció letrágyul az nem szolgál a zaklatást igazoló bizonyítékkal. Próbáljuk a lehető legtöbb bizonyítékot összegyűjteni. Közvetlenül képfelhatalokat az üzenetekről, nyomtassuk ki az e-maileket. Vagyuk fel a beszélgetéseket, hívásokat. A zaklatás csak megáldozhatóság bűntudható, ezért a sértettnak mindenképpen feljelentést kell, hogy tegyen a rendőrségen ahhoz, hogy az eljárás elinduljon.

[3.sz. Ábra: Tiltakozás? Fotó: <https://www.shutterstock.com/image-photo/young-woman-covering-face>?

Irodalom:

- [1] ÖSSZEFOGLALÓ JELENTÉS a zaklatással kapcsolatos ügyvezetői gyakorlati vizsgálatáról <https://www.ugyvezeseg.hu/repository/makulok7247.pdf> (Letöltés ideje: 2021. február 11.)
- [2] 2012. évi C. törvény https://mst.hu/csp_hiv/nyf_doc.asp?idocid=157263 (Letöltés ideje: 2021. február 11.)
- [3] Zaklatás-e a cyberbullying? Az internetes zaklatás magatartások büntetőjogi szankcionálhatóságának átvizsgálása <https://media-budomany.hu/doc-content/ubp/ubp/nyf/2021/2/11/munka-budomany-kuldes-az-e-cyberbullying-cikk-125.pdf> (Letöltés ideje: 2021. február 11.)
- [4] A zaklatás elleni intézkedésről anyagszabály <https://biztosag.hu/hirek/koztarolasi-magazin/ne-konnyezel-ne-vagy-olmaga-az-mentes-biztosagok-caklata-e-ellen/> (Letöltés ideje: 2021. február 11.)

³⁹ Stodulka András Róbert r. tisztjelölt, I/1. az NKE RTK Szent György Szakkollégium Személyügyi Bizottság vezetője

Büntető-eljárásjogi poszterverseny

A BIZONYÍTÁS

BIZONYÍTÁSI CSELEKMÉNYEK

A nyomozás első szakasza a felderítés, ahol a bizonyítási eszközök beszerzésére is magas hangsúly szegődik.

A Bc. Alapján vannak:

Bizonyítási eszközök	Bizonyítási cselekmények
tanúvallomás	szemle
terhelt vallomás	helyszíni kihallgatás
szakvélemény	bizonyítási kísérlet
partfogó feljegyző vélemény	felismerésre bemutatás
tárgy bizonyítási eszköz	szemlesítés
elektronikus adat	üzemeltető vallomásellenőrzés

(1.sz. ábra: Bizonyítási eszközök és bizonyítási cselekmények. Forrás: A szemle)

Azt az eljárási cselekményt, amely a bizonyításra irányul, bizonyítási cselekménynek nevezük. Továbbiában a bizonyítási cselekmények rövid ismertetése következik.

Szemle

A hatóság akkor rendel el és tartja meg a szemlét, ha a bizonyítandó tény megismeréséhez vagy megállapításához személy, tárgy vagy helyszín megtekintése, valamint tárgy vagy helyszín megfigyelése szükséges. A szemle során a tárgyi bizonyítási eszközöket kutadják fel és gyűjtik össze és a megfelelő módon történő megőrzésükről gondoskodnak. [1] (illusztráció: lásd 2. sz. ábra)

(2.sz. ábra: Szemle. Forrás: <http://v.yimg.com/>)

Helyszíni kihallgatás

Már a helyszínen is kihallgathatja a hatóság a terheltet és a tanút. A büncselekmény helyszínén vagy a büncselekménnyel összefüggő más helyszínen történő terhelt vagy tanú vallomásterítése azért szükséges, hogy a megmutassa az elkövetés helyét, a büncselekménnyel összefüggő más helyet, tárgyi bizonyítási eszközöket, valamint a cselekmény lefolyását. A helyszíni kihallgatás előtt a nevezett személyt ki kell hallgatni a kérdéses helyről. [2] (illusztráció: lásd 3. sz. ábra)

(3.sz. ábra: Helyszíni kihallgatás. Forrás: www.112.com/arc/arc.html)

Bizonyítási kísérlet

(4.sz. ábra: Bizonyítási kísérlet. Forrás: <http://pic.mobi.org/>)

Bizonyítási kísérletet rendel el és tart a hatóság, ha azt kell megállapítani vagy ellenőrizni, hogy bizonyos esemény vagy jelenség meghatározott helyen, időben, módon, valamint körülmények között megtörténhet-e. Ezt a bizonyítási cselekményt ugyanolyan körülmények között kell lefolytatni, mint ahogyan a vizsgált esemény vagy jelenség megtörtént, avagy megtörténhetett. [3] Tehát bizonyítási kísérlet előtt azt kell érteni, hogy a hatóság módszeresen hozza létre a büncselekmény körülményeit, amely alapján válassz kapható arra, hogy a vizsgált esemény a nevezett helyen, időben, módon és körülmények között megvalósítható-e. (illusztráció: lásd 4. sz. ábra)

Felismerésre bemutatás

(5.sz. ábra: Felismerésre bemutatás. Forrás: www.112.com/arc/arc.html)

Ha személy vagy tárgy felismerése céljából szükséges felismerésre bemutatást rendel el és tart a hatóság. Legalább 3 személyt vagy tárgyat kell felismerésre bemutatni és lehetőleg hasonlóan kell kinézniük. A hasonló kinézetű személyek alatt értendő a fő ismertetőjegyekben megegyező tulajdonság, mint az arcforma, hajszíne, kor, testalkat, bőrszín, alacsony és az idősebb. A bemutatott személynek vagy tárgynak az elhelyezkedése lényegesen nem térhet el a többitől, illetve nem lehet feltűnő, azaz figyelemfelkeltő. Ha több felismerő személy van, akkor a bemutatást egymás távollétében kell elvégezni. Bizonyos esetekben nem áll más lehetőség rendelkezésre, akkor felismerésre személy vagy tárgy kép-, hang vagy kép- és hangfelvételre is bemutatható. Azonban ezen eljárás cselekmény előtt részletesen ki kell hallgatni a felbeteleztet felismerők a kérdéses személyről vagy tárgyról. [4] (illusztráció: lásd 5. sz. ábra)

Szemlesítés

Az egyes vallomások közötti ellentétek tisztázása érdekében a hatóság szemlesítést alkalmazhat. Ez az ellentét felmúlhat bármely vallomások között, annak értelmében létrejuthat a terhelték vallomása, tanúk vallomása és természetesen a terhelt és a tanú vallomása között is.

A szemlesítés során a szemlesítették előidézően a vallomásaikat előidézően, azaz személyesen tudják egymással, ezt követően a hatóság által engedélyezhető, hogy a szemlesítették egymásnak kérdéseket tegyenek fel az ellentmondások tisztázásának eredményéért. Viszont előfordulhat, hogy a tanú vagy a terhelt kinevelés, avagy védelem szükségessé teszi, akkor a szemlesítést mellőzni kell. [5] A szemlesítés mellőzésének egyik esete például, ha az egyik résztvevő a 14. életévét még nem töltötte be. (illusztráció: lásd 6. sz. ábra)

(6.sz. ábra: Szemlesítés. Forrás: <http://victoria.hu>)

Műszeres vallomásellenőrzés

A nyomozás során a gyanúsított és a tanú vallomását az ügyészség vagy a nyomozó hatóság műszeres vallomásellenőrzéssel, a köznyelven úgynevezett „hangfeljegyzéssel” vizsgálhatja. Pontos, hogy ehhez az eljárási cselekményhez a tanú, valamint a gyanúsított beleegyezése szükséges. A műszeres vallomásellenőrzés során szaktanácsadó igénybevétele kötelező, aki az eljárásról, illetve a megállapításairól tanúként hallgatható ki. [6] (illusztráció: lásd 7. sz. ábra)

(7.sz. ábra: Műszeres vallomásellenőrzés. Forrás: www.112.com/arc/arc.html)

Felhasznált irodalom:

- [1] 2017. évi CX. törvény 207. § (1)-(2)
- [2] 2017. évi CX. törvény 208. § (1)-(2)
- [3] 2017. évi CX. törvény 209. § (1)-(2)
- [4] 2017. évi CX. törvény 210. § (1)-(4)
- [5] 2017. évi CX. törvény 211. § (1)-(2)
- [6] 2017. évi CX. törvény 212. § (1)-(2)

(8.sz. ábra: Bizonyítási cselekmények. Forrás: www.112.com/arc/arc.html)

Dr. Frigyer László

Főszerkesztői elköszönés és közlési feltételek

Ismét nagy örömünkre szolgált, hogy igen színes palettában volt lehetőségünk megjelenési helyszínt biztosítani az Európai Jogi Közlemények 2021. évi II. évfolyamunk 2. számában, amelynek okán szeretnénk a szerzőinknek is köszönetet mondani a kiváló tanulmányokért.

Reméljük a folyóiratunk ezen számával is sikerül kielégíteni a Tisztelt Olvasóink tudásszomját és – a köszöntő gondolatokban kifejtettekhez csatlakozva – valóban sikerül az érdeklődőket további elmélkedésre sarkallnunk.

Amennyiben felkeltette érdeklődését a gondolatainak/művének a tudományos folyóiratunkban történő közlésének lehetősége, akkor a további számokba szeretettel várjuk

– az Európai Jogi Központ europai.jogi.kozpont@gmail.com email címére –

olyan megalapozott, igényes, jogi, szakmai és tudományos közlemények megjelentetésre történő beküldését, amelyekkel kapcsolatban a szerző büntetőjogi felelőssége tudatában nyilatkozik annak tartalmi jogszerűségéről, és a beküldött művel kapcsolatos szerzői jogosultságáról.

A megküldött művel befogadásáról az Európai Jogi Központ email útján értesíti a szerző(ke)t. Azokat a műveket, amelyek nem kerülnek befogadásra – az ezzel kapcsolatos értesítést követően – törlésre kerülnek.

Az Európai Jogi Közlemények online folyóiratban csak olyan mű közölhető, amelynek a közléséhez – előzetes lektorálás követően – az Európai Jogi Központ bírálóbizottsága hozzájárult.

Az Európai Jogi Központ fenntartja azt a jogot, hogy csak a mindenkori kapacitásának határai tükrében tud műveket befogadni. Továbbá a mások tevékenységét/munkásságát sértő vagy nyíltan csak politikai nézeteket valló gondolatok közlését megtagadja.

Ugyanis ezen online fórumon ilyen szerzeményeknek nem kívánunk helyet adni. Hanem célunknak megfelelően kifejezetten csak szakmai és tudományos publikációs lehetőséget kívánunk biztosítani a különböző területekről érkező kutatók, tudósok, írók, szakértők, és a szárnyaikat bontogató hallgatók részére.

Abban az esetben, amennyiben a lektor(ok) a közlést – az előzetes lektorálást követően – bizonyos feltételek teljesítéséhez kötötték, az Európai Jogi Központ fenntartja azt a jogot, hogy a lektorált művet az Európai Jogi Közlemények online folyóiratban csak abban az esetben teszi közzé, amennyiben a szerző a lektorok által megfogalmazott kéréseknek maradéktalanul eleget tett.

A tudományos és szakmai csemegzéséhez további jó erőt és egészséget kívánok!

DR. FRIGYER LÁSZLÓ

Európai Jogi Közlemények

főszerkesztő